

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

**Činnost orgánů samosprávy a návrh metodického postupu při řešení
rozsáhlého lesního požáru**

Diplomová práce

Autor práce:	Bc. Lucie Klečatská
Studijní program:	Ochrana obyvatelstva
Studijní obor:	Civilní nouzová připravenost
Vedoucí práce:	prof. RNDr. Jiří Patočka, DrSc.
Konzultant práce:	Ing. Libor Líbal
Datum odevzdání práce:	6. 8. 2012

Abstrakt

Jak již z názvu vyplývá, tato diplomová práce se zabývá činností orgánů samosprávy při řešení rozsáhlého lesního požáru. V teoretické části práce jsou popsány nejprve obecné informace k lesním požárům, které se týkají mimo jiné nejčastějších příčin a druhů lesních požárů. Na tuto část navazují informace ohledně způsobů hašení, a to především leteckou hasičskou službou. Kapitola „Současný stav“ se dále zabývá legislativou a úkoly samosprávy při řešení rozsáhlých lesních požárů, protože kompetence a povinnosti starostů musí být v takové závažné situaci jasně definované, což následně pomáhá k přehlednosti situace.

Práce má dva cíle. Prvním je zhodnocení činností orgánů samosprávy při řešení rozsáhlého lesního požáru a v souvislosti s tím poukázání na případné nedostatky, k čemuž byla stanovena hypotéza, která má vyvrátit či potvrdit otázku, že je potřeba zvýšit kvalitu připravenosti orgánů samosprávy na případný vznik rozsáhlého lesního požáru. Druhým cílem je zpracování návrhu metodického postupu při řešení rozsáhlého lesního požáru. Metodický návrh neboli příručka je výstupem práce a měla by napomoci k přípravě a k řešení.

Tato závěrečná práce bude poskytnuta jako studijní materiál pro studenty. Metodický návrh bude dále poskytnut starostům obcí, ohrožených lesními požáry.

Abstract

As the title suggests, this diploma thesis is focused on the activities of self-governing bodies in the event of extensive forest fires. First, the theoretical part describes general information about forest fires that concerns, among other things, the most common causes and kinds of forest fires. Drawing on this part, there is information on various ways of extinguishing fires, especially by means of the aerial fire-fighting service. The chapter of The Present State is further focused on legislation and the tasks of self-governing bodies in the event of extensive forest fires because the competences and duties of mayors have to be clearly defined in such serious situations, which consequently enhances the clarity of the situation.

This diploma thesis follows two objectives. The first one is the evaluation of the activities of self-governing bodies in the event of extensive forest fires, and in connection with this, pointing out possible flaws. For this, a hypothesis has been established claiming that it is necessary to increase the readiness quality of the self-governing bodies for the possible occurrence of extensive forest fires. The other objective is to prepare a methodical process draft for solving an extensive forest fire. The output of the thesis is a methodical draft or manual, which should support the preparation for and solution of such situations.

This final thesis will be provided as a study material for students. The methodical draft will be further offered to mayors of municipalities that are endangered by forest fires.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

Bc. Lucie Klečatská

Poděkování

Děkuji panu prof. RNDr. Jirímu Patočkovi, DrSc., vedoucímu diplomové práce, a panu ing. Liborovi Líbalovi, konzultantovi diplomové práce, za cenné rady, připomínky, metodické vedení práce a obětavou pomoc při jejím zpracování.

OBSAH

ÚVOD	8
1. SOUČASNÝ STAV	9
1.1. VYMEZENÍ POJMŮ	9
1.2. LESNÍ POŽÁRY.....	11
1.2.1. Druhy lesních požárů	11
1.2.2. Faktory ovlivňující vznik požárů	12
1.2.3. Způsob hašení rozsáhlých lesních požárů	13
1.2.4. Komplikace při vedení útoku.....	14
1.3. LETECKÁ HASIČSKÁ SLUŽBA.....	15
1.3.1. Legislativní zajištění letecké hasičské služby.....	15
1.3.2. Struktura LHS	16
1.3.3. Vykonávané činnosti.....	17
1.3.3.1. Hlídkové lety	18
1.3.3.2. Ověřovací lety	19
1.3.3.3. Hasební lety.....	19
1.4. SAMOSPRÁVA.....	20
1.4.1. Orgány obce.....	21
1.4.1.1. Úkoly obecního úřadu obce	21
1.4.1.2. Úkoly starosty obce.....	22
1.4.2. Orgány obce s rozšířenou působností	23
1.4.2.1. Úkoly obecního úřadu obce s rozšířenou působností.....	23
1.4.2.2. Úkoly starosty obce s rozšířenou působností.....	24
1.4.3. Orgány krajů	25
1.4.3.1. Úkoly krajského úřadu	25
1.4.3.2. Úkoly hejtmana	26
1.5. DOKUMENTACE KRIZOVÉHO PLÁNOVÁNÍ	27
1.5.1. Typový plán.....	29
1.5.2. Plán řešení krizové situace (Operační plán).....	30
2. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY.....	31
2.1. CÍLE PRÁCE.....	31
2.2. HYPOTÉZY	31

3. METODIKA.....	32
4. VÝSLEDKY	33
5. DISKUZE	55
6. ZÁVĚR	60
7. KLÍČOVÁ SLOVA.....	61
8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	62
9. PŘÍLOHY	69

Úvod

Lesní porosty patří mezi environmentální zdroje a jsou významnou složkou přírody. Každoročně se ale přesto dozvídáme o zničení velkých zalesněných ploch rozsáhlými lesními požáry, které mnohdy způsobí škody na životech, zdraví, majetku a životním prostředí. Ač dle legislativy, mají občané povinnost plnit příkazy a dodržovat zákazy týkající se oblasti požární ochrany na označených místech, většinou právě nedodržování těchto zákonů, nedbalost, vandalství a lehkovážnost lidí, patří mezi časté příčiny rozsáhlých lesních požárů. Ať již jde o příčiny působením lidského vlivu nebo vlivu přírodního, vždy se jedná o velký zásah do rázu krajiny.

Na hašení lesního požáru, záchraně životů a majetku se podílí mnoho složek a mnoho lidí v plném nasazení, kteří pracují v plném nasazení mnohdy do úplného vyčerpání. Zásadní a neoddělitelnou složkou je letecká záchranná služba, zvláště pokud jde o špatně dostupný či úplně nedostupný terén. Z tohoto důvodu je téma letecké záchranné služby jednou ze stěžejních kapitol teoretické části. Připravenost jednotek Hasičských záchranných sborů je jednoznačná. Spolupráce složek integrovaného záchranného systému s orgány samosprávy při řešení rozsáhlých lesních požárů by měla být ulehčením celé situace. Nabízí se tedy otázka, zda jsou orgány samosprávy připraveny na řešení rozsáhlých lesních požárů?

Mým úkolem bude zhodnocení činností orgánů samosprávy při řešení rozsáhlého lesního požáru. V souvislosti s tím bych ráda analyzovala situaci a případně poukázala na zjištěné nedostatky. Výsledkem analýzy by měl být metodický postup pro řešení rozsáhlého lesního požáru.

Proto je ale nutné se podrobněji seznámit mimo jiné i s povinnostmi a pravomocemi samosprávních celků, abychom si mohli potvrdit či vyvrátit stanovenou hypotézu, která tvrdí, že je potřeba zvýšit kvalitu připravenosti orgánů samosprávy na případný vznik rozsáhlého lesního požáru.

1. SOUČASNÝ STAV

1.1. Vymezení pojmů

Mimořádná situace je odchylka od standardních životních podmínek, situovaná do oblasti vlivu mimořádné události jako následný, časově omezený, dlouhodobější stav. Tato situace trvá nejen ve fázi samotného působení mimořádné události a vzniku jejich důsledků, ale i během likvidace ničivých a škodlivých faktorů, vlastních záchranných prací i celé doby obnovovacích prací.¹

Mimořádná událost je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka nebo přírodními vlivy. Příčinou mohou být i havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek či životní prostředí, vyžadující provedení záchranných a likvidačních prací.²

Záchranné práce slouží k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí a vedoucí k přerušení jejich příčin.³

Likvidační práce jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí, přičemž následky se rozumí dopady a rizika působící na osoby, zvířata, věci a životní prostředí.⁴

Krizové řízení je definováno jako souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace.⁵

Pracoviště krizového řízení (pracovník, organizační celek) je pověřené statutárním orgánem koordinací krizového řízení, zajištěním připravenosti na řešení úkolů za krizových stavů a jejich plnění.⁶

Krizová situace je mimořádná událost, v jejímž důsledku se vyhláší stav

¹ Srov. ERTLOVÁ, F., MUCHA, J. a kol. *Přednemocniční neodkladná péče*, s.

² Srov. ZEMAN, M., MIKA, O. *Integrovaný záchranný systém*, s.

³ Srov. POKORNÝ, J. *Urgentní medicína*, s.

⁴ Srov. Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*.

⁵ Srov. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Vymezení pojmů* [online].

⁶ Srov. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Pojmy* [online].

nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Hrozící nebezpečí nelze odvrátit a způsobené škody odstranit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb a právnických a fyzických osob.⁷

Krizový stav vyhláší v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu, hejtman kraje nebo primátor hl.m. Prahy (stav nebezpečí), vláda ČR, popř. předseda vlády ČR (nouzový stav) nebo Parlament ČR (stav ohrožení státu a válečný stav).⁸

Nouzový stav vyhláší vláda České republiky, popř. předseda vlády na základě ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, a to v případě, kdy jsou do značné míry ohroženy životy, zdraví a majetek občanů nebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Vyhláší se nejdéle na dobu 30 dní.⁹

Stav nebezpečí vyhláší hejtman, popř. primátor hlavního města Prahy, dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek IZS. Stav nebezpečí lze vyhlásit na dobu nejvýše 30 dnů. Tato doba může být prodloužena jen se souhlasem vlády.¹⁰

Krizová opatření jsou určena k řešení krizových situací a též činnosti ke zmírnění nebo odstranění následků způsobených krizovou situací. K jejich realizaci lze omezit některá práva a svobody a uložit konkrétní povinnosti.¹¹

Kritickou infrastrukturou se rozumí výrobní a nevýrobní systémy a služby, jejichž nefunkčnost by měla závažný dopad na bezpečnost státu, ekonomiku, veřejnou správu a zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva.¹²

⁷ Srov. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu* [online].

⁸ Srov. Tamtéž.

⁹ Srov. BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*, s. 227.

¹⁰ Srov. PORTÁL KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ PRO JMK. *Vyhlašování krizových stavů* [online].

¹¹ Srov. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Pojmy* [online].

¹² Srov. Tamtéž.

1.2. Lesní požáry

Les je členěn na polesí a na základní tvarové plánovací jednotky, tzv. oddělení, která jsou rozdělena na řadu porostů. Jednotlivé porosty se od sebe liší druhem dřeviny, stářím, bonitou a způsobem hospodaření. Podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zajišťuje odbornou úroveň hospodaření v lese „odborný lesní hospodář“, od kterého je možno získat předcházející informace.¹³

1.2.1. Druhy lesních požárů

Je řada kritérií, podle kterých můžeme požáry rozdělit. Každé kritérium má určitý vliv na průběh požáru, záchranu životů i na způsob hašení požáru.¹⁴

Podle polohy můžeme rozsáhlé lesní požáry rozdělit na tři základní formy - podzemní, pozemní a korunové - a jejich různé kombinace. V našich zeměpisných šířkách se nejčastěji vyskytuje požár pozemní v kombinaci s požárem podzemním.¹⁵ Podzemní požáry jsou požáry rašeliny nebo vrstvy hlubokého humusu projevující se skrytým hořením pod vrstvou hrabanky.¹⁶ Pro jejich lokalizaci je nutné vyhloubení rýhy nebo příkopu na spodní vodu nebo nehořlavé podloží. Vstupovat do míst hořícího podzemního požáru bez zajištění je nebezpečné, a to zejména u podzemních požárů rašelinišť, z důvodu hrozícího propadu do prohořelých dutin.¹⁷ Druhým typem jsou pozemní požáry, tedy požáry půdního krytu jako je hrabanka, tráva nebo mech. Posledním a nejnebezpečnějším druhem, zejména u jehličnanů, jsou požáry korunové neboli vysoké. Vznikají přechodem z pozemního požáru k větvím, které oheň zapálí. Tento druh požárů má nejvyšší rychlost šíření, což může vést k obklopení zasahujících

¹³ Srov. BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY. *Lesní požáry* [online], s. 1.

¹⁴ Srov. VILÍMEK, S. *Nežádoucí hoření – požár*, s. 3.

¹⁵ Srov. 150 HOŘÍ. *Není ohně bez kouře?* [online], s. 8.

¹⁶ Srov. BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY. *Lesní požáry* [online], s. 1.

¹⁷ Srov. Tamtéž, s. 2.

hasičů i návštěvníků lesa.¹⁸ Pokud je to možné, je důležitou součástí při hašení tohoto typu požáru vytvoření proluky podle výšky okolních porostů, a to v dostatečné vzdálenosti s využitím zemědělské a lesní techniky. Většinou stačí vykácet stromy korunami směrem od ohně, při časové tísni kácíme polovinu stromů na proluce korunami od ohně a druhou polovinu směrem proti ohni a odvětvíme.¹⁹

1.2.2. Faktory ovlivňující vznik požárů

Požár je popisován parametry požáru, které nejsou stálé a mění se s časem. Jejich změna od vzniku požáru až do jeho likvidace se označuje jako „rozvoj požáru“, který je stejně tak jako taktika hašení požáru ovlivňován mnoha vlivy.²⁰

Hlavním faktorem je meteorologická situace. Značný vliv mají srážky ve formě deště nebo sněhu, směr, síla a rychlost větru i teplota a vlhkost vzduchu. Při velkém suchu se požár šíří rychleji, totéž platí pro jeho šíření podporované větrem. Naopak v deštivém období je toto šíření podstatně omezené. Pro likvidaci rozsáhlých lesních požárů je proto nejvhodnější období k uhašení kolem půlnoci - nejvyšší vzdušná vlhkost, nejnižší teplota, zpravidla ustává vítr.²¹ Mezi další faktory řadíme hořlavost lesních porostů podle druhu dřeviny a stáří, půdní kryt a členitost terénu včetně přírodních překážek.²²

Důležitým faktorem je taktéž míra atraktivity z hlediska návštěvnosti. Zejména v období prázdnin a dovolených se riziko vzniku požáru zvyšuje. V rozhodující míře se na vzniku lesních požárů podílí lidská neopatrnost, kdy jde většinou o nedbalost při rozdělávání ohně nebo odhození nedostatečně uhašených nedopalků cigaret. Setkáváme se však i s úmyslně způsobenými požáry.²³

¹⁸ Srov. BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY. *Lesní požáry* [online], s. 1.

¹⁹ Srov. Tamtéž, s. 2.

²⁰ Srov. PTÁČEK, B. *Parametry požáru*, s. 2.

²¹ Srov. VILÍMEK, S. *Nežádoucí hoření – požár*, s. 11.

²² Srov. BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY. *Lesní požáry* [online], s. 1.

²³ Srov. ČASOPIS 112. *Klimatické podmínky výrazně ovlivnily počet požárů v letních měsících*, s. 4.

1.2.3. Způsob hašení rozsáhlých lesních požárů

Prvotní a velmi důležitou částí při vedení zásahu je průzkum, který provádí jak pozemní jednotky, tak případně i letecká hasičská služba. „Průzkum je činnost, kterou se zjišťují poznatky o situaci, potřebné pro rozhodování o způsobu vedení zásahu. Jde většinou o jednu z nejnebezpečnějších činností a zároveň velice důležitou, neboť podle jeho výsledků je veden zásah, na kterém závisí záchrana osob, zvířat a majetku i bezpečnost jednotky.“²⁴ Při průzkumu rozsáhlého lesního požáru je nutné zjistit veškeré informace o požáru, jako je například rozsah, rychlost a směr jeho šíření s ohledem na meteorologické podmínky. Dále jsou podstatné informace o členitosti terénu, ohrožených objektech, překážkách, které mohou zabránit šíření požáru, přístupových komunikací, únosnost a průchodnost terénu pro pohyb požární techniky, případně náhradní přístupové možnosti k místu požáru a možnostech zásobování vodou.²⁵

Při hašení požáru je potřeba s ohledem na šíření požáru a množství sil a prostředků na místě zásahu, zvolit vhodný druh požárního útoku.²⁶ Současně s průzkumem probíhá příprava na bojové rozvinutí a samotný požární útok, který je jednou z nejdůležitějších fází požárního zásahu a je přímo závislý na organizovaném nasazení potřebných sil a prostředků v určitém směru podle situace na místě požáru.²⁷ Pokud není možné provést požární útok, zejména při nedostatku sil a prostředků, provádí se požární obrana, jejíž cílem je zastavení šíření požáru na předem určeném místě.²⁸

Podle rychlosti šíření požáru rozhodne velitel zásahu pro jeden z následujících způsobů hašení rozsáhlých lesních požárů:

- hašení po celé frontě požáru nebo hašení nejprve nejnebezpečnějších míst hoření po stranách a v týlu, s cílem vytvořit proluky na ploše zachvácené

²⁴ BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY. *Průzkum* [online], s. 1.

²⁵ Srov. BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY. *Lesní požáry* [online], s. 1.

²⁶ Srov. Tamtéž, s. 2.

²⁷ Srov. HANUŠKA, Z. *Požární útok, požární obrana*, s. 8 - 9.

²⁸ Srov. BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY. *Požární obrana* [online], s. 1.

požárem a rozdělit hořící plochu na drobné úseky a poté na nich požár likvidovat, čehož se využívá při hašení na velké ploše,

- hašení přední fronty požáru s pozdější likvidací po stranách a v týlu,
- hašení požáru po stranách s postupným zužováním požáru zasažené plochy,
- likvidace hoření po stranách a v týlu a postupné hašení s přiblížením k přední linii fronty požáru, a to větší rychlostí, než je rychlost požáru
- založení protipožáru na vhodném místě, kde dochází k místní změně směru proudění vzduchu směrem k frontě požáru.²⁹

1.2.4. Komplikace při vedení útoku

Stejně tak, jako při každém požáru, tak i při lesních požárech je potřeba očekávat situace, které mohou průběh zásahu komplikovat a ztěžovat.

Při zásahu jsou kladeny velké nároky na psychickou a fyzickou odolnost hasičů, stejně tak jsou i velké nároky na stravování, pohonné hmoty a požární techniku, u které se může zvýšit poruchovost. Mezi další komplikace můžeme zařadit neúnosnost a neprůchodnost terénu, polních či lesních cest, kde hrozí uvíznutí požární techniky nebo může dojít ke změně terénu a průjezdnosti během zásahu. Dále při náhlé změně směru nebo síly větru nebo při nesprávném umístění požární techniky, hrozí zasažení sil a prostředků požárem. Možné nebezpečí také vzniká z padajících kamenů odštěpujících se z částí skal na příkrých stráních nebo ve vojenských prostorech, kde může dojít k výbuchu munice.³⁰

²⁹ Srov. BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY. *Lesní požáry* [online], s. 2.

³⁰ Srov. Tamtéž, s. 3.

1.3. Letecká hasičská služba

Jak již z předešlé kapitoly vyplývá, lesní požáry patří z hlediska podmínek lokalizace a likvidace k těm nejsložitějším. Pokud jde o špatně dostupný či úplně nedostupný terén a jedná se o rozsáhlý požár, je využívána k hlídkovému a hasebnímu letům letecká hasičská služba, která značně zkrátí dobu nutnou k lokalizaci a vlastní likvidaci lesního požáru.³¹

1.3.1. Legislativní zajištění letecké hasičské služby

„Letecká hasičská služba (dále jen „LHS“) je službou vlastníkům lesů, zabezpečovanou Ministerstvem zemědělství ve smyslu ustanovení § 46 odst. 1 písm. g), i) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.“³² Tento právní předpis stanovuje, že stát podporuje hospodaření v lesích poskytováním služeb nebo finančních příspěvků, které se mimo jiné poskytují na ochranu lesa a zajištění opatření při mimořádných okolnostech a nepředvídatelných škodách ohrožující stav lesů, přesahujících možnosti vlastníka lesa.³³

LHS je zajišťována ve všech zalesněných územích České republiky s výjimkou lesů v působnosti Ministerstva obrany a Ministerstva životního prostředí v návaznosti na ustanovení § 5 a § 7 odst. 2 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.³⁴ V právním předpisu jsou ustanoveny povinnosti vlastníka nebo uživatele souvislých lesních porostů o celkové výměře vyšší než 50 hektarů, a to v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru. Jde o opatření pro včasné zjištění požáru v lesích

³¹ Srov. FRANC, R., FRANCL, R. *Využití letecké techniky k leteckému hašení lesních a travnatých porostů*, s. 3.

³² HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Letecká hasičská služba* [online].

³³ Srov. Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

³⁴ Srov. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Letecká hasičská služba* [online].

a oproti jeho rozšíření pomocí hlídkové činnosti s potřebným množstvím sil a prostředků požární ochrany.³⁵

Dalšími významnými dokumenty jsou Dohoda o spolupráci při zajišťování LHS a Smlouvy o zajišťování LHS.³⁶ Prvně zmíněný dokument vznikl ve spolupráci Ministerstva zemědělství - úseku lesního hospodářství a Ministerstva vnitra – generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“). Obsahuje Směrnici pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů prováděné leteckou technikou. Směrnice platí pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů prováděné leteckou technikou v součinnosti s personálem Lesů České republiky, s.p. (dále jen „Lesy ČR, s.p.“) a s jednotkami požární ochrany v lesích na území České republiky. Výjimku tvoří lesy v působnosti Ministerstva obrany nebo Ministerstva životního prostředí.³⁷ Druhý dokument byl zpracovaný ve spolupráci Ministerstva zemědělství se soukromým leteckým provozovatelem na základě uskutečněné veřejné soutěže.

Systém LHS je financován z rozpočtu Ministerstva zemědělství, protože v takovém případě se nejedná o síly a prostředky zařazené do požárních poplachových plánů krajů, ale o strategické síly a prostředky.³⁸

1.3.2. Struktura LHS

Ministerstvo zemědělství přestoupilo v minulosti k přehodnocení systému LHS, s cílem minimalizace nákladů a zefektivnění účinnosti, proto došlo v roce 2001 k výrazné změně v organizační struktuře. Počet hasebních letadel se snížil z 17 na 6 a do systému LHS byly zapojeny i vrtulníky Policie České republiky. Území republiky je od té doby rozděleno do celkem čtrnácti pracovních sektorů tří kategorií (viz. Příloha 1, Příloha 2). Zpravidla v každé z nich se nachází stanice LHS s potřebným

³⁵ Srov. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ Srov. POŽÁRY. CZ. *Letecká hasičská služba* [online].

³⁷ Srov. Směrnice o hlídkové činnosti prováděné leteckou technikou a hašení lesních požárů, s. 2.

³⁸ Srov. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Letecká hasičská služba* [online].

vybavením. Pracovní sektory byly stanoveny s ohledem na výskyt lesních ekosystémů, nebezpečí vzniku požáru a možné výše škod způsobených lesními požáry. Podle kategorie se pak odvíjí četnost hlídkových letů, stupeň vybavenosti a připravenosti letecké techniky stanic LHS.³⁹

Pracovní sektor kategorie A je charakterizován větším množstvím lesů s vyšším rizikem požáru. Na základě pověřeného zaměstnance Lesů ČR, s.p. resp. operačního a informačního střediska Hasičského záchranného sboru kraje (dále jen „HZS kraje“), musí být stanice LHS schopná provést hašení požáru a hlídkový let, který musí být v případě požadavku uskutečněn po určené trase, nad předurčeným územím v dohodnutém čase.⁴⁰

Do pracovního sektoru kategorie B spadají oblasti s menším množstvím lesních porostů a s vyšším rizikem výskytu požáru. V posledním pracovním sektoru kategorie C jsou taktéž lesní ekosystémy ale s nižším rizikem výskytu požárů.⁴¹

Stanice LHS musí být vybavena dostatečnou zásobou pohonných hmot, radiostanicí, telefonem, určenými dokumenty a mapami a potvrzeními o údržbě a pojištění letadla. Stanice kategorie A pak ještě musí mít zásobou smáčedla a v době letecké pohotovosti k dispozici jedno letadlo k výkonu hlídkové činnosti a jeden stroj k provádění hašení. Na základnách kategorie B a C stačí letoun jeden. Časy pohotovosti jsou individuální podle kategorie pracovního sektoru. Všechny oblasti kategorie A musí mít svou vlastní základnu, kategorie B a C mohou mít základy společné.⁴²

1.3.3. Vykonávané činnosti

Podle Směrnice pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů, prováděné leteckou technikou, dělíme v rámci systému LHS činnosti do tří oblastí. První jsou

³⁹ Srov. ČASOPIS 112. *Využití letecké techniky k hlídkové činnosti a k hašení lesních požárů*, s. 8.

⁴⁰ Srov. FRANC, R., FRANCL, R. *Využití letecké techniky k leteckému hašení lesních a travnatých porostů*, s. 7 – 8.

⁴¹ Srov. POŽÁRY. CZ. *Letecká hasičská služba* [online].

⁴² Srov. Tamtéž.

hlídkové lety za účelem zjištění lesních požárů s případným využitím k průzkumu zdravotního stavu lesních porostů, zejména výskytu hmyzích škůdců. Druhou oblastí jsou lety za účelem ověření lesního požáru - určení místa nahlášeného požáru, podávání informací o průběhu zdolávání lesního požáru jednotkami požární ochrany, navedení jednotek požární ochrany k místu požáru. Do poslední oblasti jsou řazeny lety za účelem hašení lesních požárů.⁴³ Přehled vykonávaných činností letecké hasičské služby je uveden v Příloze 3.

1.3.3.1. Hlídkové lety

Hlídkové lety jsou uskutečňovány s ohledem na roční období a meteorologické podmínky, stav vegetace, návštěvnost lesů či provádění lesnických činností.⁴⁴

O provádění hlídkových letů žádají pověření zaměstnanci Lesů ČR, s.p. nebo pověření zaměstnanci Ministerstva zemědělství, kteří o této skutečnosti vyrozumívají operační a informační středisko koordinujícího HZS kraje. O termínu prováděného hlídkového letu musí být následně vyrozuměna i územně příslušná operační a informační střediska HZS krajů, nad jejichž katastrem trasa hlídkového letu probíhá.⁴⁵ V případě vyžádání hlídkového letu leteckou technikou letecké služby Policie České republiky informuje pověřený zaměstnanec operační a informační středisko Ministerstva vnitra - generálního ředitelství HZS ČR. Tyto lety se provádějí po určené trase nad určeným pracovním sektorem LHS a v dohodnutém čase. V případě využití hlídkového letu k prozkoumání zdravotního stavu lesních porostů se trasa letu upraví po dohodě s pověřeným zaměstnancem Lesů ČR, s.p. nebo s pověřeným zaměstnancem Ministerstva zemědělství.⁴⁶

V systému LHS se k hlídkovým letům používá minimálně dvoumístný letoun, jehož doporučená optimální výška letu pro hlídkovou činnost je 400 až 500 metrů nad

⁴³ Srov. Směrnice o hlídkové činnosti prováděné leteckou technikou a hašení lesních požárů, s. 5. – 6.

⁴⁴ Srov. ČASOPIS 112. *Využití letecké techniky k hlídkové činnosti a k hašení lesních požárů.*

⁴⁵ Srov. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Letecká hasičská služba* [online].

⁴⁶ Srov. Směrnice o hlídkové činnosti prováděné leteckou technikou a hašení lesních požárů, s. 8.

terénem při rychlosti 250 km/h, což umožňuje zpozorovat požár v pásu šířky přibližně 30 kilometrů. Zpozoruje-li pilot lesní požár, musí ho ohlásit a sdělit veškeré údaje o charakteru požáru a zasažené ploše na operační a informační středisko HZS kraje.⁴⁷

1.3.3.2. Ověřovací lety

Je-li potřeba ověřit nahlášený lesní požár (jeho lokalizaci, monitoring zdolávání požáru jednotkami požární ochrany, navedení jednotek k místu požáru), nařizují krajská operační a informační střediska HZS krajů ověřovací let.⁴⁸ Lety určené k ověření lesního požáru se provádějí letouny určenými na hlídkové lety, což znamená, že nejsou vybaveny požární výbavou. Pokud operační a informační středisko koordinujícího HZS kraje usoudí, že bude potřeba následné provedení hasebních letů, vyžádá pro let hasební letadlo, které má potřebné vybavení na hašení požárů. Zjištěné skutečnosti musí být následně nahlášený a zahrnutý do příslušné dokumentace o letu. Pokud ověřovací let probíhá v rámci požárního zásahu, pilot letadla se řídí pokyny velitele zásahu.⁴⁹

1.3.3.3. Hasební lety

Do poslední oblasti činností LHS, podle Směrnice pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů prováděné leteckou technikou, spadají hasební lety. Ty slouží k samotné likvidaci požáru. Může si je vyžádat každý velitel zásahu prostřednictvím operačního a informačního střediska HZS kraje nebo v případě vyžádání letadla letecké služby Policie České republiky prostřednictvím operačního a informačního střediska Ministerstva vnitra - generálního ředitelství HZS ČR.⁵⁰ Operační a informační středisko

⁴⁷ Srov. FRANC, R., FRANCL, R. *Využití letecké techniky k leteckému hašení lesních a travnatých porostů*, s. 9.

⁴⁸ Srov. POŽÁRY. CZ. *Letecká hasičská služba* [online].

⁴⁹ Srov. Směrnice o hlídkové činnosti prováděné leteckou technikou a hašení lesních požárů, s. 9.

⁵⁰ Srov. Tamtéž.

má přehled o použitých silách a prostředcích. V případě souběhu více žádostí určuje jeho pracovník prioritu jednotlivým požadavkům.⁵¹

„Letecká technika je přivolávána především k rozsahem větším lesním požárům s účastí většího počtu jednotek požární ochrany (stupeň požárního poplachu II a vyšší). Hasebního efektu, který je vyvolán cíleným shozem velkého množství vody na frontu požáru během krátkého okamžiku, nelze ve špatně přístupném terénu docílit žádnou pozemní technikou.“⁵²

1.4 Samospráva

„Samospráva tvoří jednu ze dvou větví veřejné správy v České republice. Obecně ji lze vymezit jako veřejnou správu uskutečňovanou jinými veřejnoprávními subjekty než státem.“⁵³

Samospráva je vykonávána vlastním jménem, vlastními prostředky, na vlastní odpovědnost a vykonávají ji státem schválené subjekty, které mají vlastní právní subjektivitu.⁵⁴ Vytváří vnitřní vztahy, tvořené správním řádem, členy samosprávy a stanovami a realizuje tak činnost v rámci svého působení a vztahy vnější, kdy působí mimo rámec organizace samosprávy, hájí své zájmy, řídí se zákony státu, právními předpisy a vyhláškami. I moc samosprávy je dvojího typu. Moc normotvorná je schopnost a právo vytvářet vlastní právní normy s nejmenší právní silou, obecní vyhlášky, věstníky krajů a vnitřní řády. Moc výkonná je schopnost a právo tvořit, organizovat a řídit činnost samosprávních institucí a jejich orgánů.⁵⁵

Základním stupněm územní samosprávy je obec, nad kterou působí v České republice linie vyšší územní samosprávy tvořená samosprávou krajů.⁵⁶ Jako nový druh

⁵¹ Srov. POŽÁRY. CZ. *Letecká hasičská služba* [online].

⁵² HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Letecká hasičská služba* [online].

⁵³ KARLICKÝ, J. *Přenesená působnost územní samosprávy*, s. 9.

⁵⁴ Srov. Tamtéž, s. 9.

⁵⁵ Srov. KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*, s. 46.

⁵⁶ Srov. KARLICKÝ, J. *Přenesená působnost územní samosprávy*, s. 9.

obce v přímé návaznosti na zrušení okresních úřadů vznikly obce s rozšířenou působností.⁵⁷ Činností orgánů na těchto třech úrovních se budeme věnovat níže.

1.4.1 Orgány obce

Jak je již zmíněno v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení), základním územním samosprávným společenstvím občanů je obec, prosta jakýchkoliv přívlasků, jako například obec pověřená nebo obec s rozšířenou působností. Za orgány obce považuje zákon starostu obce a obecní úřad.⁵⁸ Ten se dále skládá z místostarosty, tajemníka obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu. Rada obce může zřídit pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu odbory a oddělení.⁵⁹

Hlavním úkolem orgánů obce je mimo jiné zajistit připravenost obce na mimořádné události a krizové situace a podílet se na provádění záchranných a likvidačních prací a ochraně obyvatelstva. Na úseku prevence a likvidace mimořádných událostí mají všechny obce stejné základní úkoly a povinnosti.⁶⁰

1.4.1.1 Úkoly obecního úřadu obce

Při řešení krizové situace, za kterou se rozsáhlý lesní požár považuje, vede obecní úřad obce evidenci osob. Jde o údaje osob, které v době krizového stavu přechodně změnily pobyt a nachází se na správním území obce. Tyto údaje předává obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“), v jehož správním obvodu se nachází. Podílí se také na zajištění veřejného pořádku a plní úkoly stanovené krizovým plánem ORP při přípravě na krizové situace, ale i při jejich řešení. Obecní

⁵⁷ Srov. HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, s. 310.

⁵⁸ Srov. Tamtéž, s. 317.

⁵⁹ Srov. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení).

⁶⁰ Srov. HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, s. 317.

úřad seznamuje právnické a fyzické osoby v obci s charakterem možného ohrožení – například v případě rozsáhlého lesního požáru – a s připravenými krizovými opatřeními i se způsobem jejich provedení.⁶¹ Náklady vynaložené na realizaci těchto opatření hradí obec z obecního rozpočtu.⁶²

Při vyhlášení nouzového stavu a stavu nebezpečí je starosta obce povinen zajistit provedení krizových opatření v podmínkách obce. Pokud je k tomu nutné vydat nařízení obce, nabývá účinnosti okamžikem vyvěšení na úřední desce obecního úřadu. Též se zveřejní prostřednictvím hromadných informačních prostředků a místního rozhlasu. Stejně tak tomu je, i když jsou vyhlášeny změny obsahu již vydaného nařízení.⁶³

1.4.1.2 Úkoly starosty obce

Starosta obce může zřídit krizový štáb obce jako svůj pracovní orgán za účelem přípravy a řešení krizové situace.⁶⁴

Za krizové situace zajišťuje provedení stanovených krizových opatření v podmínkách správního obvodu obce. Tato stanovená krizová opatření jsou povinny splnit jak správní úřady se sídlem na území obce, tak právnické a podnikající fyzické osoby. Při přípravě na krizové situace a při jejich řešení plní starosta obce úkoly stanovené starostou ORP, orgány krizového řízení a úkoly a opatření uvedené v krizovém plánu ORP. Taktéž odpovídá za využívání informačních a komunikačních prostředků a pomůcek krizového řízení určených Ministerstvem vnitra. V době krizového stavu zabezpečuje starosta vyrozumění orgánů krizového řízení, varování a informování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím (například před rozšiřováním rozsáhlého lesního požáru), pokud tak již nečinil OPIS

⁶¹ Srov. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

⁶² Srov. Tamtéž.

⁶³ Srov. HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, s. 321.

⁶⁴ Srov. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

HZS kraje. Dále nařizuje a organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce a zajišťuje organizaci dalších opatření nezbytných pro řešení krizové situace.⁶⁵

Pokud starosta neplní v době krizového stavu úkoly stanovené zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, může je hejtman převést na zmocněnce, kterého za tímto účelem jmenuje, a to na předem stanovenou dobu. Poté o této skutečnosti hejtman neprodleně informuje obce a ministra vnitra, který může rozhodnutí hejtmána zrušit.⁶⁶

1.4.2 Orgány obce s rozšířenou působností

Od 1.1.2003 rozeznáváme i takzvané obce s rozšířenou působností (nebo-li ORP), které mají vedle standardního postavení obce i veškeré pravomoci obcí pověřených, kterými někdy jsou. Hlavním účelem těchto obcí je převzetí a výkon veřejné správy, v rámci přenesené působnosti, kterou vykonávaly okresní úřady a která nepřešla na jiné správní úřady.⁶⁷

Jak starosta, tak i ostatní orgány ORP, se taktéž podílejí ve svém správním obvodu na zajištění připravenosti na řešení krizových situací.⁶⁸

1.4.2.1 Úkoly obecního úřadu obce s rozšířenou působností

Podle literatury⁶⁹ svěřil zákonodárce při mimořádných událostech orgánům ORP jasně definované pravomoci, zatímco při krizových stavech nerozlišuje činnost ORP od ostatních typů obcí. Dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých

⁶⁵ Srov. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

⁶⁶ Srov. Tamtéž, odst. 4.

⁶⁷ Srov. HORÁK, R., KŘČ, M., ONDRUŠ, R. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, s. 310.

⁶⁸ Srov. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

⁶⁹ HORÁK, R., KŘČ, M., ONDRUŠ, R. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*.

zákonů (krizový zákon) má ale obecní úřad ORP krom povinností, které jsou shodné s povinnostmi obecního úřadu, následující úkoly.

Poskytuje HZS kraje podklady a informace potřebné ke zpracování krizového plánu kraje a pro zpracování krizového plánu ORP, podle kterého plní úkoly. Stejně jako obec, tak i ORP vede evidenci občanů, ale údaje dále předává cestou OPIS HZS kraje. Vede přehled možných zdrojů rizik, provádí analýzy ohrožení a v rámci prevence odstraňuje nedostatky, které by mohly vést ke vzniku krizové situace. A za účelem plnění úkolů zřizuje ORP pracoviště krizového řízení.⁷⁰

Na území hlavního města Prahy plní úřad městské části stanovené Statutem hlavního města Prahy úkoly obecního úřadu ORP.⁷¹

1.4.2.2 Úkoly starosty obce s rozšířenou působností

Starosta ORP především řídí a koordinuje přípravná opatření, činnosti k řešení krizových situací a činnosti ke zmírnění jejich následků, prováděna územními správními úřady s působností ve správním obvodu ORP, orgány obcí, právníckými a fyzickými osobami ve správním obvodu ORP. Za tímto účelem starosta ORP zřizuje bezpečnostní radu ORP pro území jejího správního obvodu. Po projednání s touto radou schvaluje krizový plán ORP. Taktéž organizuje přípravu správního obvodu ORP na krizové situace a podílí se i na jejich řešení.⁷²

Starosta ORP dále zřizuje krizový štáb ORP pro území správního obvodu ORP, který je současně krizovým štábem pro území správního obvodu obce. Při přípravě na krizové situace a jejich řešení plní starosta ORP úkoly stanovené hejtmanem a orgány krizového řízení. Při rozsáhlém lesním požáru, tedy za krizové situace, zajišťuje provedení stanovených krizových opatření v podmínkách správního obvodu ORP. Tato

⁷⁰ Srov. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

⁷¹ Srov. Tamtéž.

⁷² Srov. Tamtéž.

opatření jsou povinny splnit správní úřady se sídlem na území správního obvodu ORP a právnické a podnikající fyzické osoby.⁷³

1.4.3 Orgány krajů

Postavení a pravomoci krajů vymezuje zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské řízení), podle něhož kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Kraj spravuje zastupitelstvo kraje. Dalšími orgány jsou pak rada kraje, hejtman a krajský úřad.⁷⁴

Zvláštní postavení zde zaujímá HZS, který jako orgán státu není součástí orgánů kraje, avšak zákon mu taktéž ukládá vykonávat povinnosti při přípravě na krizové situace a jejich řešení.⁷⁵

Větší pravomoci, neomezené ve prospěch HZS, přiznal zákonodárce hejtmanovi. Při zajišťování připravenosti kraje na řešení krizových situací mu jsou, na rozdíl od krajského úřadu, přiznány konkrétní kompetence. V ostatních případech úkoly kraje při přípravě krizové situace, které nesouvisejí s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem a s jejich řešením, plní HZS kraje.⁷⁶

1.4.3.1 Úkoly krajského úřadu

Jak je již uvedeno v předchozím odstavci, při zajištění připravenosti kraje na řešení krizových situací nejsou krajskému úřadu přiznány konkrétní kompetence. Mezi hlavní úkoly patří poskytnutí součinnosti HZS kraje při zpracování krizového plánu

⁷³ Srov. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

⁷⁴ Srov. NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. *Orgány kraje* [online].

⁷⁵ Srov. HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, s. 298.

⁷⁶ Srov. Tamtéž.

kraje, podle kterého krajský úřad plní úkoly. Za tímto účelem zřizuje pracoviště krizového řízení.⁷⁷

1.4.3.2 Úkoly hejtmana

Hejtman taktéž zajišťuje připravenost kraje na řešení krizových situací a ostatní orgány kraje se na této přípravě podílejí. Přípravná opatření kontrolují a řídí orgány ORP, orgány obcí nebo právnické a fyzické osoby. Stejně tak kontrolují a řídí činnosti k řešení krizových situací a ke zmírnění jejich následků. Hejtman zřizuje a řídí krizový štáb kraje a bezpečnostní radu kraje. Po projednání v bezpečnostní radě kraje schvaluje krizový plán kraje. Dále může vyžádat údaje od hasičského záchranného sboru kraje, který je oprávněn za účelem přípravy na krizové situace tyto údaje vyžadovat, shromažďovat a evidovat.⁷⁸

Význam hejtmana vzrůstá v době krizového stavu, kdy se rozšiřují jeho pravomoci a musí plnit následující úkoly. Koordinuje záchranné a likvidační práce, poskytování zdravotnické pomoci, provádění opatření k ochraně veřejného zdraví a k zajištění bezodkladných pohřebních služeb. Koordinuje nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami, dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva a zajištění ochrany majetku na území, kde byla provedena evakuace. Pokud by lesní požár dosáhl takových rozměrů, že by zasáhl celý kraj nebo jeho část, byl by hejtman nucen vyhlásit stav nebezpečí.⁷⁹ Za těchto podmínek je oprávněn nařídit, mimo jiné i:

- pracovní povinnost, pracovní výpomoc nebo poskytnutí věcného prostředku pro řešení krizové situace

⁷⁷ Srov. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

⁷⁸ Srov. Tamtéž.

⁷⁹ HZS MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE. *Krizové stavy* [online].

- bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb anebo porostů za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení vyplývajícího z krizové situace
- přednostní zásobování dětských, zdravotnických a sociálních zařízení a ozbrojených sil, bezpečnostních sborů nebo složek integrovaného záchranného systému, podílejících se na plnění krizových opatření, a v nezbytném rozsahu také prvků kritické infrastruktury
- evakuaci obyvatelstva
- zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezeném místě nebo území⁸⁰

Pokud by to situace vyžadovala a požár by dosáhl takových rozměrů, že by bylo potřeba vyhlásit nouzový stav, zajišťuje hejtman v takovém případě provedení stanovených krizových opatření, pokud obdobná opatření nebyla nařízena vládou.⁸¹

1.5 Dokumentace krizového plánování

„Dokumentace krizového plánování je souhrnem plánů a dalších dokumentů, pracovaných k realizaci krizových opatření a postupů, které slouží k plnění úkolů při hrozbě vzniku nebo po vzniku krizové situace. Dokumentace krizového plánování je plánovacím podkladem pro řešení krizových situací.“⁸²

Dokumentace se zpracovává v písemné i elektronické podobě a dělí se na několik typů. Plánovací dokumentace slouží například k vytvoření předpokladů pro zvládnutí mimořádných událostí nebo krizových situací. Řídící dokumentace je podkladem k řešení a zvládnutí mimořádných událostí nebo krizových situací, když nastanou.⁸³

Legislativně je krizové plánování vymezeno zejména v těchto právních předpisech:

⁸⁰ Srov. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

⁸¹ Srov. Tamtéž.

⁸² HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, s. 102.

⁸³ Srov. Tamtéž.

- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ze dne 28. června 2000, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů,
- zákon č. 241/2000 Sb., ze dne 29. června 2000, o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.,
- vyhláška č. 498/2000 Sb., o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy
- nařízení vlády České republiky č. 462/2000 Sb., ze dne 22. listopadu 2000, ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb., které mimo jiné konkretizuje § 28, odst. 4, písmeno b) o náležitostech krizového plánu, plánu krizové připravenosti a způsob jejich zpracování,
- metodika zpracování krizových plánů podle § 15 až 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- metodika zpracování plánů krizové připravenosti podle § 17 až 18 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.⁸⁴

Téma krizového plánování a jeho dokumentace je velmi rozsáhlé. Pro účely své diplomové práce se budeme v následujících kapitolách zabývat především typovým plánem, který je součástí přílohové části krizového plánu. Spadá do plánovací dokumentace a dále se budeme zabývat plánem řešení krizové situace nebo-li operačním plánem, který můžeme zahrnout do dokumentace řídicí.

⁸⁴ Srov. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR JMK. *Dokumenty* [online].

1.5.1 Typový plán

Typový plán je vždy vázán na konkrétní druh a rozsah určité krizové situace, pro kterou se rozpracovává doporučený typový postup a zásady jejího řešení.⁸⁵

Zpracování má v kompetenci Ústřední správní úřad (dále jen „ÚSÚ“), který odpovídá za řešení příslušného druhu krizové situace. Ostatní ÚSÚ, orgány krajů nebo obcí konkretizují schválený typový plán na své podmínky. Typový plán je metodickou předlohou pro zpracování z něj odvozených operačních plánů v rámci věcné a územní působnosti zpracovatele, kterým bude věnována následující podkapitola.⁸⁶

V roce 2007 vydalo generální ředitelství HZS ČR typové plány mimořádných událostí, které mají za cíl mimo jiné utřídit a standardizovat informace o mimořádných událostech a jejich řešení pro účely havarijního a krizového plánování. Jedním z třidvaceti typových plánů je typový plán č. 3 pro případ „Rozsáhlých lesních požárů“, jehož zpracovatelem je Ministerstvo vnitra. Tento plán řeší možné příčiny vzniku rozsáhlých lesních požárů a možné reakce integrovaného záchranného systému na ně.⁸⁷ Podrobněji se tímto typovým plánem budeme zabývat při zpracovávání metodické příručky, která bude obsahem druhé části této diplomové práce.

Každý typový plán rámcově obsahuje popis konkrétní krizové situace a zejména vliv na kritickou infrastrukturu k zachování základních funkcí státu při krizových situacích. Dále obsahuje záměry řešení krizové situace, kde nalezneme popis doporučených typových postupů v etapě hrozby vzniku krizové situace, v etapě jejího vzniku, při jejím řešení a při likvidaci jejích následků. V typovém plánu také nesmí chybět identifikace zpracovatele(ů) odpovědných za zpracování, rozpracování a aktualizaci typového plánu.⁸⁸

⁸⁵ REKTORÍK, J. *Krizový management ve veřejné správě*, s. 102.

⁸⁶ Srov. HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, s. 107.

⁸⁷ Srov. KOUŘIL, J. *Ochrana obyvatelstva při mimořádných událostech*, s. 22 – 23.

⁸⁸ Srov. HLAVÁČKOVÁ, D., ŠTOREK, J., FIŠER, V. *Krizová připravenost zdravotnictví*, s. 38.

1.5.2 Plán řešení krizové situace (Operační plán)

Jedná se o řídicí dokument, kterým jsou plánovány činnosti pro realizaci krizových opatření při bezprostřední hrozbě vzniku konkrétní mimořádné události nebo krizové situace a v jejím průběhu.⁸⁹

Plán řešení krizové situace (operační plán) se zpracovává před vznikem situace. Je realizován v písemné a elektronické podobě, aktualizací vhodné části příslušného krizového plánu nebo se vypracovává nový plán s využitím obsahu vhodného typového nebo havarijního plánu.⁹⁰

Obsahem je zpravidla základní a přílohová část. Základní část charakterizuje způsob zhodnocení a řešení mimořádné události nebo krizové situace, objekty, území a zájmy, kterých se situace týká. Zahrnuje opatření v oblasti právní, personální, finanční a ekonomické. Dále zpravidla obsahuje složení a úkoly vyčleněných sil, prostředků a zdrojů, činnosti v jednotlivých etapách mimořádné události nebo krizové situaci, kooperaci orgánů a institucí a zabezpečení komunikačního a informačního systému. Přílohová část konkretizuje, upřesňuje a hlavně kvantifikuje údaje uvedené v základní části plánu a obsahuje sadu dokumentů, kterými je zajištěna rovina krizového řízení (tj. krizových situací, kde je nezbytně nutné vyhlášení příslušného krizového stavu).⁹¹

Složení plánu řešení krizové situace (operačního plánu), míra podrobnosti a rozsah jeho jednotlivých částí a příloh závisí na charakteru a rozsahu mimořádné události nebo krizové situace, dostupnosti potřebných informací a časových možnostech pro jejich zpracování.⁹²

⁸⁹ Srov. Tamtéž, s. 108.

⁹⁰ Srov. HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, s. 108 - 111.

⁹¹ Srov. HLAVÁČKOVÁ, D., ŠTOREK, J., FIŠER, V. *Krizová připravenost zdravotnictví*, s. 108.

⁹² Srov. HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, s. 110.

2. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1. Cíle práce

Cíl 1: Zhodnocení činností orgánů samosprávy při řešení rozsáhlého lesního požáru a v souvislosti s tím poukázání na případné nedostatky.

Cíl 2: Zpracování návrhu metodického postupu při řešení rozsáhlého lesního požáru.

2.2. Hypotézy

Je potřeba zvýšit kvalitu připravenosti orgánů samosprávy na případný vznik rozsáhlého lesního požáru.

3. METODIKA

Pro získání informací k diplomové práci byla nejprve provedena rešerše zdrojů a informací. Ta pomohla k zorientování se v tématu a vytvořila základ pro další zkoumání. Následovalo pečlivé prostudování informačních zdrojů a dohledávání pramenů. Studium literatury bylo zaměřeno především na tři oblasti. Zprvu na oblast lesních požárů, dále na činnosti Hasičského záchranného sboru České republiky, orgánů samosprávy a jejich úkolů při rozsáhlém lesním požáru. Nezbytnou součástí studia materiálů bylo zkoumání dokumentace krizového plánování.

Další potřebné informace ke zpracování výše uvedených kapitol diplomové práce byly získány sběrem dat, ke kterému posloužily příslušné právní předpisy, směrnice, odborné materiály a konzultace. Konzultace s odborníky na daná témata probíhaly po celou dobu studia materiálů a zkoumání témat. Následně byla použita kvalitativní metoda, ve které byla nasbíraná data analyzována pomocí komparace.

V další části studia, v rámci sběru dat k dané problematice, bylo kontaktováno několik starostů obcí a starostů obcí s rozšířenou působností. Mimo jiné byl také osloven velitel požární stanice Hodonín, pan mjr. Ing. František Franěk, z Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje. Jeho praktické zkušenosti s lesním požárem v Bzenci na Hodonínsku na jaře 2012 byly zdrojem cenných poznatků, které by bylo jen velmi obtížně možné najít v literatuře. Názory oslovených starostů napomohly k ucelenosti a lepšímu pochopení předem nastudovaných dat a zdrojů a poskytly nové náhledy na praktickou stránku řešení problematiky. Poznátky byly dále zpracovány ve výzkumné části diplomové práce. Nasbírané podklady napomohly k vytvoření návrhu metodického postupu při řešení rozsáhlého lesního požáru. Při zpracovávání návrhu byla snaha nabyté informace poskytnout co nejpřehledněji a v co největší míře.

Návrh metodického postupu při řešení rozsáhlého lesního požáru, který je výstupem diplomové práce, by měl přispět ke zvýšení kvality připravenosti orgánů samosprávy na řešení rozsáhlého lesního požáru.

4. VÝSLEDKY

Zpracování návrhu metodického postupu při řešení rozsáhlých lesních požárů neboli metodické příručky, je výstupem diplomové práce a obsahem její druhé části. Nyní se podrobněji seznámíme s obsahem návrhu.

Příručka je koncipovaná jako trojdílný soubor. V první části nalezne čtenář obecné informace. Nejprve jsou zařazeny informace o čtrnácti pracovních sektorech, které se dělí do třech kategorií a zpravidla v každé z nich se nachází stanice LHS s potřebným vybavením. Seznámení orgány s těmito informacemi považují za důležité, z hlediska toho, že podle dané kategorie se pak odvíjí četnost hlídkových letů, stupeň vybavenosti a připravenosti letecké techniky stanic LHS. Starosta obce, obce s rozšířenou působností i hejtman by měli o těchto oblastech mít přehled, zvláště pak pokud se jejich obec v dané územní kategorii nachází. Na dalších stránkách jsou zmíněny nejčastější příčiny rozsáhlých lesních požárů. Dále pak možné dopady na obyvatelstvo. Ty se týkají jeho ohrožení. Příkladem může být zamezení přístupových cest požárem. Mezi další možné dopady je zařazeno ohrožení prvků kritické infrastruktury, zničení či poškození majetku, a hlavně rozšíření požáru na rozsáhlých lesních a zemědělských plochách a tím i jejich zničení. Poslední sem zařazenou skupinou jsou dopady na životní prostředí, což má za následek znečištění životního prostředí, narušení rázu krajiny, chráněných a rekreačních oblastí.

Druhá část obsahuje metodické pokyny k řešení dané situace, konkrétně k rozsáhlému lesnímu požáru. Pokyny jsou pro lepší orientaci rozvrženy do tabulek. Ty jsou rozdělené podle pravomocí a povinností starosty obce a obecního úřadu, starosty ORP a úřadu ORP, hejtmána a krajského úřadu. Každá tabulka je i barevně rozlišena, a to oranžovou, modrou a zelenou barvou podle toho, na jaké úrovni se požár řeší. Stejně barevné označení je již pro rychlejší dohledatelnost v obsahu příručky.

Poslední část příručky obsahuje přílohy. V nich lze nalézt vzory žádostí k poskytnutí pomoci, k vyhlášení krizového stavu a vzor úvodního hlášení o dané události.

**METODICKÁ PŘÍRUČKA
K ŘEŠENÍ ROZSÁHLÉHO LESNÍHO POŽÁRU**

pro orgány samosprávy

České Budějovice 2012

OBSAH:

1. OBECNÁ ČÁST

- 1.1 Územní kategorie A, B, C
- 1.2 Příčiny vzniku rozsáhlých lesních požárů
- 1.3 Možné dopady
- 1.4 Odpovědnost za řešení krizové situace

2. METODICKÉ POKYNY

- 2.1 Metodické pokyny pro STAROSTU OBCE a ÚŘAD OBCE**
- 2.2 Metodické pokyny pro STAROSTU ORP a ÚŘAD ORP**
- 2.3 Metodické pokyny pro HEJTMANA a KRAJSKÝ ÚŘAD**

3. PŘÍLOHY

OBEČNÁ ČÁST

1.1 Územní kategorie A, B, C

Území České republiky je rozděleno do čtrnácti pracovních sektorů tří kategorií. Zpravidla v každé z nich se nachází stanice LHS s potřebným vybavením. Pracovní sektory byly stanoveny s ohledem na výskyt lesních ekosystémů, nebezpečí vzniku požáru a možné výše škod způsobených lesními požáry. Podle kategorie se pak odvíjí četnost hlídkových letů, stupeň vybavenosti a připravenosti letecké techniky stanic LHS.⁹³

Územní kategorie: A

Charakteristika: Vyšší množství lesních porostů s vyšším rizikem požárů.

Oblast kategorie A musí mít svou základnu.

Stanice kategorie A musí mít zásobou smáčedla a v době letecké pohotovosti jedno letadlo k dispozici k výkonu hlídkové činnosti a jeden stroj k provádění hašení.

Číslo území/Sektor: 1. Krušné hory, Český les, část kladensko-rakovnické pánve, mimo Plzeňskou pahorkatinu

2. Šumava, Novohradsko, Písecko
3. severní Čechy, Krkonoše
4. Českomoravská vrchovina
5. Jeseníky, Orlické hory
6. Vsetínsko

Územní kategorie: B

Charakteristika: Nižší množství lesních porostů s vyšším rizikem požárů.

Základna může být společná s oblastí kategorie C.

⁹³ Srov. ČASOPIS 112. *Využití letecké techniky k hlídkové činnosti a k hašení lesních požárů*, s. 8.

Číslo území/Sektor: 7. Plzeňská pahorkatina

8. Benešovsko

9. Blanensko

10. Opavsko

Územní kategorie: C

Charakteristika: Výskyt lesních porostů s nižším rizikem požárů.

Základna může být společná s oblastí kategorie B.

Číslo území/Sektor: 11. dolní Polabí

12. střední Polabí, Žďárské vrchy

13. střední Morava, Svitavsko

14. jižní Morava⁹⁴

1.2 Příčiny vzniku rozsáhlých lesních požárů

Mezi nejčastější příčiny vzniku a rychlého rozšíření rozsáhlých lesních požárů, ovlivňují zejména:

- meteorologická situace
- hořlavost lesních porostů podle druhu dřeviny a stáří
- hustá zalesněnost
- půdní kryt
- členitost terénu včetně přírodních překážek
- vysoká návštěvnost
- lidská neopatrnost/nedbalost
- úmysl
- technické příčiny⁹⁵

⁹⁴ Srov. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Letecká hasičská služba* [online].

⁹⁵ Srov. PŘÍRODNÍ KATASTROFY A ENVIRONMENTÁLNÍ HAZARDY. *Ničivé požáry* [online].

1.3 Možné dopady

- Ohrožení obyvatelstva
 - hrozí otravy, popálení, uhoření
 - znemožnění ústupových cest a evakuace
- Ohrožení prvků kritické infrastruktury
 - ohrožen je systém dodávek vody, zásobování potravinami, elektřiny, plynu atd., především těmto odvětvím je potřeba věnovat dostatek pozornosti a zachovat jejich základní funkci
- Dopady na životní prostředí
 - znečištění životního prostředí
 - narušení rázu krajiny, chráněných a rekreačních oblastí
 - porušení zásobáren pitné vody
 - úhyn lesní zvěře
- Zničení či poškození majetku
 - poškození/zničení rozsáhlých lesních a zemědělských ploch
 - zničení chatových a obytných oblastí
 - poškození průmyslových budov⁹⁶

1.4 Odpovědnost za řešení krizové situace

- složky IZS
- orgány samosprávy, které zodpovídají za realizaci přijatých opatření ve svém správním obvodu⁹⁷

⁹⁶ Srov. OPERAČNÍ PLÁN PŘI VZNIKU KRIZOVÉ SITUACE. *Rozsáhlé lesní požáry*, s. 5.

⁹⁷ Tamtéž, s. 6.

2. METODIKÉ POKYNY

2. 1 Metodické pokyny pro STAROSTU OBCE a ÚŘAD OBCE při řešení rozsáhlého lesního požáru

OBDOBÍ PŘEDKIZOVÉHO STAVU - dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů				
ČINNOST	ODPOVÍDÁ	SPLNĚNO	NESPLNĚNO	POZNÁMKA / DOPORUČENÝ POSTUP
Zápis události	Starosta obce			<i>Kde:</i> <i>Kdy – datum/čas:</i> Vyplnění úvodního hlášení, vzor viz. Příloha 1
Zjištění rozsahu události	Starosta obce			
Vyrozumění orgánů krizového řízení a složek IZS	Starosta obce			<i>Čas vyrozumění:</i>
Monitoring situace	Starosta obce			Informování se o vývoji situace od VZ; podílí se OPIS Spolupráce s KŠ
Aktivace krizového štábu obce	Starosta obce			Stanovení času a místa zasedání
Varování obyvatel	Starosta obce Úřad obce			Seznámení obyvatel s charakterem možného ohrožení, s připravenými ZaLP a ochranou obyvatel; podílí se OPIS
Provádění ZaLP	Starosta obce Úřad obce			Podílení se na ZaLP s IZS
Organizace evakuace osob	Starosta obce Úřad obce			Organizace v dohodě s VZ nebo se starostou ORP Spolupráce s KŠ; orgány EVA
Organizace nouzového přežití - nouzové ubytování - nouzové stravování - nouzové zásobování pitnou vodou	Starosta obce Úřad obce			Spolupráce s KŠ

ČINNOST	ODPOVÍDÁ	SPLNĚNO	NESPLNĚNO	POZNÁMKA / DOPORUČENÝ POSTUP
Žádost o vyhlášení krizového stavu	Starosta obce			Odeslat faxem vyplněnou žádost Vzor žádosti viz. Příloha 2
Příprava na vydání vyhlášek, nařízení, výzev, zákazů ...	Starosta obce			Příprava tiskopisů Spolupráce s KŠ
Příprava žádosti o poskytnutí pomoci	Starosta obce			Příprava tiskopisu, vzor žádosti viz. Příloha 3. Spolupráce s KŠ
OBDOBÍ KRIZOVÉHO STAVU - dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)				
Zveřejnění rozhodnutí o vyhlášení krizového stavu	Úřad obce			Prostřednictvím hromadných informačních prostředků, místním rozhlasem a vyvěšením na úřední desce obecního úřadu
Opětovný monitoring situace	Starosta obce			Informování se o vývoji situace od VZ; podílí se OPIS Spolupráce s KŠ
Shromáždění krizového štábu obce	Starosta obce			Vydání úkolů
Varování obyvatel	Starosta obce Úřad obce			Pokud tak již nebylo učiněno - seznámení obyvatel s charakterem možného ohrožení, s připravenými ZaLP a ochranou obyvatel; podílí se OPIS Pokud tak již bylo učiněno - informování obyvatel o průběhu situace; podílí se OPIS
Organizace evakuace osob	Starosta obce Úřad obce			Pokud tak již nebylo učiněno Spolupráce s KŠ; orgány EVA

ČINNOST	ODPOVÍDÁ	SPLNĚNO	NESPLNĚNO	POZNÁMKA / DOPORUČENÝ POSTUP
Organizace nouzového přežití - nouzové ubytování - nouzové stravování - nouzové zásobování pitnou vodou	Starosta obce Úřad obce			Organizace nouzového přežití v případě, že již tak nebylo učiněno Spolupráce s KŠ
Zajištění veřejného pořádku	Úřad obce			Spolupráce s PČR
Vydání nařízení / vyhlášení změn obsahu již vydaného nařízení obce	Úřad obce			Prostřednictvím hromadných informačních prostředků, místním rozhlasem a vyvěšením na úřední desce obecního úřadu
Žádost o poskytnutí pomoci	Starosta obce			Příprava tiskopisu, vzor žádosti viz. Příloha 3. Spolupráce s KŠ

2. 2 Metodické pokyny pro STAROSTU ORP a ÚŘAD ORP při řešení rozsáhlého lesního požáru

OBDOBÍ PŘEDKIZOVÉHO STAVU - dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů				
ČINNOST	ODPOVÍDÁ	SPLNĚNO	NESPLNĚNO	POZNÁMKA / DOPORUČENÝ POSTUP
Zápis události	Starosta ORP			<i>Kde:</i> <i>Kdy – datum/čas:</i> Vyplnění úvodního hlášení, vzor viz. Příloha 1
Zjištění rozsahu události	Starosta ORP			
Vyrozumění orgánů krizového řízení a složek IZS	Starosta ORP			Pokud tak již neučinil starosta obce <i>Čas vyrozumění:</i>
Monitoring situace	Starosta ORP Úřad ORP			Informování se o vývoji situace od VZ; podílí se OPIS Kontrola postupů učiněných starostou obce a úřadem obce Spolupráce s KŠ
Aktivace bezpečnostní rady ORP a aktivace krizového štábu ORP	Starosta ORP			Aktivace prostřednictvím KOPIS, stanovení času a místa zasedání
<i>Pokud starosta obce a úřad obce úkoly, které jim ukládá legislativa nesplnili, popř. splnili pouze částečně, je potřeba vykonat následující činnosti:</i>				
<i>Varování obyvatel</i>	Starosta ORP Úřad ORP			Seznámení obyvatel s charakterem možného ohrožení, s připravenými ZaLP a ochranou obyvatel; podílí se OPIS
<i>Organizace evakuace osob</i>	Starosta ORP Úřad ORP			Spolupráce s KŠ; orgány EVA

ČINNOST	ODPOVÍDÁ	SPLNĚNO	NESPLNĚNO	POZNÁMKA / DOPORUČENÝ POSTUP
<i>Organizace nouzového přežití</i> <i>- nouzové ubytování</i> <i>- nouzové stravování</i> <i>- nouzové zásobování pitnou vodou</i>	Starosta ORP Úřad ORP			Spolupráce s KŠ
Koordinace ZaLP	Starosta ORP Úřad ORP			V případě, že VZ o koordinaci požádal
Žádost o vyhlášení krizového stavu	Starosta ORP			Odeslat faxem vyplněnou žádost Vzor žádosti viz. Příloha 2
Příprava na vydání vyhlášek, nařízení, výzev, zákazů ...	Starosta ORP			Příprava tiskopisů Spolupráce s KŠ
Příprava žádosti o poskytnutí pomoc	Starosta ORP			Příprava tiskopisu, vzor žádosti viz. Příloha 3. Spolupráce s KŠ
OBDOBÍ KRIZOVÉHO STAVU - dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)				
Zveřejnění rozhodnutí o vyhlášení krizového stavu	Úřad ORP			Pokud tak již neučinil úřad obce – zveřejnění prostřednictvím hromadných informačních prostředků, místním rozhlasem a vyvěšením na úřední desce obecního úřadu s rozšířenou působností
Opětovný monitoring situace	Starosta ORP			Informování se o vývoji situace od VZ; podílí se OPIS Spolupráce s KŠ

ČINNOST	ODPOVÍDÁ	SPLNĚNO	NESPLNĚNO	POZNÁMKA / DOPORUČENÝ POSTUP
Shromáždění bezpečnostní rady ORP a krizového štábu ORP	Starosta ORP			Vydání úkolů
Vyžádání údajů od HZS kraje cestou OPIS/poskytnutí informací HZS kraje	Starosta ORP			Zákon č. 240/2000 Sb. § 15 odst. 3.
Varování obyvatel	Starosta ORP Úřad ORP			Pokud tak již nebylo učiněno - seznámení obyvatel s charakterem možného ohrožení, s připravenými ZaLP a ochranou obyvatel; podílí se OPIS Pokud tak již bylo učiněno – informování obyvatel o průběhu situace; podílí se OPIS
Organizace evakuace osob	Starosta ORP Úřad ORP			Pokud tak již nebylo učiněno Spolupráce s KŠ; orgány EVA
Organizace nouzového přežití - nouzové ubytování - nouzové stravování - nouzové zásobování pitnou vodou	Starosta ORP Úřad ORP			Organizace nouzového přežití v případě, že již tak nebylo učiněno Spolupráce s KŠ
Zajištění veřejného pořádku	Úřad ORP			Spolupráce s městskou policií, PČR
Vydání nařízení / vyhlášení změn obsahu již vydaného nařízení ORP	Úřad ORP			Prostřednictvím hromadných informačních prostředků, místním rozhlasem a vyvěšením na úřední desce úřadu ORP
Žádost o poskytnutí pomoci	Starosta ORP			Příprava tiskopisu, vzor žádosti viz. Příloha 3. Spolupráce s KŠ

2. 3 Metodické pokyny pro HEJTMANA a KRAJSKÝ ÚŘAD při řešení rozsáhlého lesního požáru

OBDOBÍ PŘEDKIZOVÉHO STAVU - dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů				
ČINNOST	ODPOVÍDÁ	SPLNĚNO	NESPLNĚNO	POZNÁMKA / DOPORUČENÝ POSTUP
Zápis události	Hejtman			<i>Kde:</i> <i>Kdy – datum/čas:</i> Vyplnění úvodního hlášení, vzor žádosti viz. Příloha 1
Zjištění rozsahu události	Hejtman			
Vyrozumění orgánů krizového řízení a složek IZS	Hejtman			Pokud tak již neučinil starosta ORP <i>Čas vyrozumění:</i>
Monitoring situace	Hejtman			Informování se o vývoji situace od VZ; podílí se OPIS Kontrola postupů učiněných starostou ORP a úřadem ORP, kontrola ostatních ORP Spolupráce s KŠ
Aktivace bezpečnostní rady kraje a aktivace krizového štábu kraje	Hejtman			Aktivace prostřednictvím KOPIS, stanovení místa a času zasedání
<i>Pokud starosta ORP a úřad ORP úkoly, které jim ukládá legislativa nesplnili, popř. splnili pouze částečně, je potřeba vykonat následující činnosti:</i>				
<i>Varování obyvatel</i>	Hejtman Krajský úřad			Seznámení obyvatel s charakterem možného ohrožení, s připravenými ZaLP a ochranou obyvatel; podílí se OPIS

ČINNOST	ODPOVÍDÁ	SPLNĚNO	NESPLNĚNO	POZNÁMKA / DOPORUČENÝ POSTUP
<i>Organizace evakuace osob</i>	Hejtman Krajský úřad			Spolupráce s KŠ; orgány EVA
<i>Organizace nouzového přežití</i> <i>- nouzové ubytování</i> <i>- nouzové stravování</i> <i>- nouzové zásobování pitnou vodou</i>	Hejtman Krajský úřad			Spolupráce s KŠ
Koordinace ZaLP	Hejtman Krajský úřad			Pokud událost přesahuje území jednoho správního obvodu ORP a VZ vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu nebo jej o to požádal anebo jej o koordinaci požádal starosta ORP
Vyhlášení krizového stavu nebezpečí	Hejtman			
Žádost o vyhlášení nouzového stavu	Hejtman			
Příprava na vydání vyhlášek, nařízení, výzev, zákazů ...	Hejtman			Příprava tiskopisů Spolupráce s KŠ
Příprava žádosti o poskytnutí pomoc	Hejtman			Příprava tiskopisu, vzor žádosti viz. Příloha 3. Spolupráce s KŠ
OBDOBÍ KRIZOVÉHO STAVU - dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)				
Zveřejnění rozhodnutí o vyhlášení krizového stavu	Krajský úřad			Prostřednictvím hromadných informačních prostředků, místním rozhlasem a vyvěšením na úřední desce krajského úřadu

ČINNOST	ODPOVÍDÁ	SPLNĚNO	NESPLNĚNO	POZNÁMKA / DOPORUČENÝ POSTUP
Opětovný monitoring situace	Hejtman			Informování se o vývoji situace od VZ; podílí se OPIS Kontrola ORP s působností na území kraje Spolupráce s KŠ
Shromáždění bezpečnostní rady kraje a krizového štábu kraje	Hejtman			Vydání úkolů
Varování obyvatel	Hejtman Krajský úřad			Pokud tak již nebylo učiněno - seznámení obyvatel s charakterem možného ohrožení, s připravenými ZaLP a ochranou obyvatel; podílí se OPIS Pokud tak již bylo učiněno – informování obyvatel o průběhu situace; podílí se OPIS
Organizace evakuace osob	Hejtman Krajský úřad			Pokud tak již nebylo učiněno Spolupráce s KŠ; orgány EVA
Organizace nouzového přežití - nouzové ubytování - nouzové stravování - nouzové zásobování pitnou vodou	Hejtman Krajský úřad			Organizace v případě, že již tak nebylo učiněno Spolupráce s KŠ
Zajištění veřejného pořádku a ochrany majetku evakuovaných objektů	Krajský úřad			Spolupráce s městskou policií, PČR
Vydání nařízení / vyhlášení změn obsahu již vydaného nařízení kraje	Krajský úřad			Prostřednictvím hromadných informačních prostředků, místním rozhlasem a vyvěšením na úřední desce krajského úřadu

ČINNOST	ODPOVÍDÁ	SPLNĚNO	NESPLNĚNO	POZNÁMKA / DOPORUČENÝ POSTUP
Žádost o poskytnutí pomoc	Hejtman			Příprava tiskopisu, vzor žádosti viz. Příloha 3. Spolupráce s KŠ
Bezodkladné úpravy	Hejtman			Provádění stavebních prací, terénních úprav, odstraňování porostů
Nařízení vykonávání péče o děti a mládež	Hejtman			V případě, že péči nemohou vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce
Přednostní zásobování	Hejtman			Dětské, zdravotní a sociální zařízení, ozbrojené síly, bezpečnostní sbory nebo složky IZS podílejících se na plnění krizových opatření, a nezbytném rozsahu také prvků kritické infrastruktury
Zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezeném místě nebo území	Hejtman			Spolupráce s PČR
Bezodkladné pohřební služby	Krajský úřad			Prostřednictvím pohřebních služeb, krematorií

3. PŘÍLOHY

Příloha 1 – Vzor úvodního hlášení

Příloha 2 – Vzor žádosti o vyhlášení krizového stavu

Příloha 3 – Vzor žádosti o poskytnutí pomoci

Příloha 4 – Seznam kontaktů

Příloha 1 – Vzor úvodního hlášení

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE

Jak požár vznikl:					
Kde - místo události:					
Kdy:		Datum:		Čas:	
Čas zahájení opatření:					
Počet ohrožených osob:					
Počet pohřešovaných osob:					
Varování obyvatelstva: ☐ ne ☐ ano					
Evakuace obyvatelstva: ☐ ne ☐ ano					
Klimatické podmínky - rychlost větru (km/hod): - teplota (C):					

2. ROZŠÍŘENÉ INFORMACE - ÚDAJE O POŽÁRU

Pravděpodobná plocha požáru (km ² , ha):
Zasažení obydlených oblastí: ☐ ne ☐ ano – místo:
Typ požáru: ☐ podzemní ☐ pozemní ☐ korunový ☐ kombinace předchozích

3. DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

Únik nebezpečné látky (název, kam unikla):
UN kód:
Kemlerův kód:
Předpokládané množství úniku:

Zdroj: Vlastní výzkum.

Příloha 2 – Vzor žádosti o vyhlášení krizového stavu

Předkladatel	
CO se stalo - událost	
Popis události	- <i>OBECNÝ POPIS UDÁLOSTI</i>
KDY k události došlo	
Datum / Čas	
KDE k události došlo	
Popis místa	<i>Město/obec: Katastrální území: Mapa 1:50 000 – souřadnice Jiné vymezení</i>
Ztráty/ ohrožení	
Osoby	PŘESNÝ POČET ZTRÁT / Přibližný odhad OHROŽENÝCH
Zvířata	ANO / NE
Majetek	<i>ANO / NE</i>
Životní prostředí	<i>ANO / NE</i>
Pravděpodobný průběh KRIZOVÉ SITUACE	
Stručný popis	KVALIFIKOVANÝ ODHAD DALŠÍHO PRŮBĚHU
Provedená opatření	
Rozsah provedených opatření	- <i>ČINNOST SLOŽEK IZS</i> - <i>ČINNOST MĚSTA/OBCE</i> - <i>ČINNOST OSTATNÍCH SUBJEKTŮ</i> Dosud provedená DALŠÍ opatření
Krizová opatření	
Navrhovaná krizová opatření	Seznam požadovaných krizových opatření NUTNÝCH K VYŘEŠENÍ KRIZOVÉ SITUACE včetně rozsahu navrhovaných omezení
Doba trvání	Navrhovaná doba trvání krizového stavu
Území	<i>Obec nebo obce, případně konkrétní katastrální území obce, kde je třeba provést nebo uplatňovat dopad krizových opatření</i>

Datum, podpis statutárního zástupce, razítko.

Zdroj: MěU Soběslav

Příloha 3 – Vzor žádosti o poskytnutí pomoci

1. Přeprava evakuovaných:

Odkud (adresa, vč. kraje):
Kam (adresa, vč. kraje): ☐ ubytovna ☐ škola ☐ hotel ☐ jiné
Způsob:
Počet evakuovaných:
Počet zraněných evakuovaných:
Kontaktní osoba: Tel.:

2. Nouzové přežití pro evakuované osoby:

Počet evakuovaných osob:
Nutnost nouzového ubytování: ☐ ne ☐ ano – počet:
Nutnost nouzového stravování: ☐ ne ☐ ano – počet:
Nutnost zásobování pitnou vodou: ☐ ne ☐ ano – počet:
Chybějící potřeby: ☐ hygienické potřeby – druh/počet: ☐ přikrývky – počet: ☐ oděv – druh/počet: ☐ jiné
Kontaktní osoba: Tel.:

Zdroj: Vlastní výzkum.

Příloha 4 – Seznam kontaktů

Organizace	Poznámka/konkrétní organizace na území	Kontaktní osoba	Email	Mobil	Pevná linka
HZS					
JPO					
PČR					
ZZS					
Nemocnice					
Městská policie					
Krajské vojenské velitelství					
Krajská hygienická stanice					
Krajská veterinární správa					
Český hydrometeorologický ústav					
Česká inspekce životního prostředí					
Český Telecom					

Organizace	Poznámka / konkrétní organizace na území	Kontaktní osoba	Email	Mobil	Pevná linka
Jiný mobilní operátor					
Ředitelství silnic a dálnic					
Český rozhlas					
Zpravodajství České televize					
Autobusová přeprava					
Čerpací stanice					
Ubytovny/školy/hotely					
Stavební firma					
Pohřební služby					

Zdroj: Vlastní výzkum.

5. DISKUZE

Téma lesních požárů a snahy dokázat jim co nejlépe vzdorovat je celosvětový problém, se kterým se setkáváme velmi často. Českou republiku pokrývá jedna třetina lesů, převážně jehličnatých, což je téměř 34% rozlohy země a rozsáhlý lesní požár zde není výjimkou. Dokládá to i dění v posledních měsících. Vysoké teploty a naopak minimum dešťů způsobily řadu rozsáhlých lesních požárů v poměrně krátkém intervalu, konkrétními případy se budeme zabývat dále v této kapitole. Jak je ale již výše popsáno mezi nejčastější příčiny rozsáhlých lesních požárů patří porušování příkazů týkající se oblasti požární ochrany, která ukládá občanům za povinnost mimo jiné počínat si tak, aby občan nezavdal příčinu ke vzniku požáru, neohrozil život a zdraví osob, zvířata a majetek.

Ze série požárů, které vypukly na jaře tohoto roku bych ráda zmínila několik vybraných. V dubnu byla požárem zasažena plocha o rozloze 30 ha, z čehož bylo 10 ha lesního porostu zničeno, v oblasti Jamník v katastru obce Staré Hamry na Frýdecko-Místecku. Zasahovalo třicet hasičských jednotek, policejní vrtulník s „bambivakem“ a dvě hasební letadla. Práci Hasičského záchranného sboru České republiky komplikoval hlavně nepřístupný terén a problémy s kyvadlovou dopravou vody. V souvislosti s tímto požárem jsem kontaktovala starosty obcí Ostravice, Čeladná, Staré Hamry, Frýdlant nad Ostravicí a Šenov.

Třetí stupeň požárního poplachu byl vyhlášen v lokalitě Jahodná u obce Lomnička a při požáru lesa mezi obcemi Lažánky a Veverská Bitýška, které spadají do hasebního obvodu stanice Tišnov Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje. Starostové těchto obcí byli taktéž kontaktováni.

Nejrozsáhlejší požár vypukl v květnu, mezi Bzencem, Strážnicí a Ratíškovice. Při této situaci byl vyhlášen zvláštní stupeň poplachu, ale protože událost nepřesáhla hranice prvního správního obvodu obce s rozšířenou působností nebyl o koordinaci hejtman kraje požádán. Stav nebezpečí vyhlášen nebyl. Požár zachvátil 200 ha lesního porostu a nasazeno bylo sedmdesát hasičských jednotek, které se po

dvanáctihodinovém intervalu střídaly. Jelikož se požár šířil od Města Bzenec a obyvatelstvo města nebylo postiženo, starosta města Bzenec a starosta města Vracov postupovali podle § 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Z toho vyplývá, že činnost orgánů samosprávy, konkrétně starostů jmenovaných obcí, se soustředila hlavně na zajištění stravy, vody na pití a zabezpečení zázemí pro zasahujících jednotky.

Bylo osloveno několik dalších starostů, hlavně z oblasti Jizerských hor, Šumavy nebo Národního parku Krkonoše. Poslední jmenované oblasti jsou zařazeny do územní kategorie A, která se vyznačuje vyšším množstvím lesních porostů s vyšším rizikem požárů. Dalšími oslovenými byli odborníci z oblasti Hasičského záchranného sboru České republiky nebo z Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů. Praktické zkušenosti většiny oslovených s lesním požárem byly zdrojem cenných poznatků, které napomohly k ucelenosti a lepšímu pochopení celé situace.

Jsou zpracované typové plány na typ krizové situace rozsáhlých lesních požárů, plán řešení krizové situace (Operační plán) apod., patrné ale z odpovědí starostů je patrné, že připravenost orgánů samosprávních celků je spíše teoretická než praktická. Starostové, kteří se nenacházejí v oblasti s častým výskytem rozsáhlých lesních požárů nebo v oblasti, kde rozsáhlý lesní požár již minimálně jednou vypukl, si nejsou jisti přesným postupem. Je důležité, aby se starosta vyznal ve svém katastrálním území, za které odpovídá a měl za něj dokonalý přehled. Rovněž je nutné, aby zainteresované pověřené osoby měly přehled o nákladech na hašení lesního požáru a dokázali si je zkalkulovat. Po zdárném uhašení požáru jinak může nastat situace, kdy je třeba náklady přeučtovat a žádná ze stran si není jista správným postupem. Daleko větší váhu má ale znalost život zachraňujících úkonů či postupů vedoucích k co nejmenším ztrátám na lidských životech a újmě na zdraví obyvatelstva. Tím může být například samotné včasné varování obyvatelstva před hrozícím nebezpečím a následnými pokyny, organizace evakuace osob nebo zabezpečení nouzového přežití. Podle mého názoru by k připravenosti orgánů samosprávy na řešení rozsáhlých lesních požárů napomohla odborná školení týkající se pouze dané problematiky. Pro starosty zahrnutých do územních kategorií A, B a C bych na základě poznatků získaných

během zpracování této diplomové práce navrhovala povinná pravidelná školení koncipovaných do bloků. V první části školení by se starostové setkali s odborníky z Hasičského záchranného sboru. V části druhé by setkání probíhalo s odborníky z Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů. Ti by starosty mohli seznámit s výsledky různých monitoringů a mapovými projekty, převážně s Oblastními plány rozvoje lesů. Tyto plány obsahují například přehledovou mapu lesních oblastí nebo mapu typologickou. Pro starosty obcí, kde rozsáhlé lesní požáry nejsou takovou hrozbou, bych udělala stejné, ale dobrovolné školení.

Dalším způsobem pro zvýšení praktických znalostí starostů obcí, by mohl být simulovaný rozsáhlý lesní požár s důrazem na činnost orgánů samosprávy. Zapojit by se měl i majitel lesa (uživatel, správce) lesa v dané lokalitě. Ten by mohl poskytnout informace o stáří porostu, členitosti terénu, možností vytváření proluk nebo zajistit speciální lesní techniku. Dalším účastníkem by mohl být například mobilní operátor, s jehož pomocí by byla vytvořena mobilní buňka v případě špatného signálu. Policie České republiky by měla na starosti uzavření prostoru, zajištění kyvadlové dopravy, střežení technických prostředků nebo zajištění veřejného pořádku a ochrany majetku evakuovaných objektů.

Uvědomuji si, že uspořádání cvičení o takové velikosti není lehké zorganizovat, jak po stránce finanční, technické tak jak personální. Však realisticky pojaté cvičení s důkladnou přípravou by napomohlo k efektivnějšímu řešení popřípadě nastalé situace a tím i k minimalizaci následků, jak na lidských životech, zdraví tak majetku. Zkvalitnila a upevnila by se spolupráce mezi složkami integrovaného záchranného systému a orgánů samosprávy, čímž by se zabránilo zbytečným chybám a špatným rozhodnutím, která by mohla mít fatální následky.

Ke zvýšení kvality připravenosti by přispěl i vypracovaný metodický návrh pro řešení rozsáhlého lesního požáru. Podle Ing. Martina Klewara z Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů, z pobočky v Českých Budějovicích, by návrh mohl být v datové podobě a fungovat přes internet. Základní báze dat by byla v přímé obsluze GIS (tzn. geografického informačního systému) dat u Hasičského záchranného sboru České republiky a taktéž v rámci integrovaného systému. Podkladová data (změna,

přírůstek lesních cest, nový výskyt závor, apod.) by se aktualizovala periodicky například v rámci jednoho roku. Návrh má zatím jen podobu vize. Je proto nutné poznamenat, že ani na techniku se nedá vždy spolehnout. Možná úskalí, na která by internetové řešení mohlo narazit, shrnul Ing. Vratislav Mansfeld z Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů, z pobočky Brandýs nad Labem. Který reagoval takto: „Nabízí se internetové aplikace a propojování datových zdrojů. Dle mého názoru to není tak jednoduché - internet nemusí vždy běžet, nebo být k dispozici a navíc je zaručen vždy přísun elektřiny?“

Návrh příručky je koncipován jako rozdílný soubor. Cílem bylo zpracovat metodickou příručku co nejjednodušeji a nejpřehledněji, proto bylo upuštěno od souvislých textů a jsou v ní uvedeny pouze body a pokyny. V první části je informační servis. Starosta obce se zde dozví o rozdělení územních kategorií, možných dopadech nebo například nejčastějších příčinách vzniku rozsáhlého lesního požáru, což jsou pro všechny informace jednotné. Druhý oddíl je rozdělen do tří částí, které jsou rozloženy do tabulek. Při zpracování této části se vyskytl problém, jak pokyny shrnout přehledně a přesto v dostatečné míře. Při studiu legislativy vyvstala další komplikace. Bylo třeba rozklíčovat nejasné informace o tom, kdo a kdy má vykonávat jaké povinnosti a kam sahají jeho práva. Podle pozice starostů následně bylo zvoleno náhodné barevné označení tabulek. Tyto barvy jsou uvedeny již v samotném obsahu. Je tomu tak výhradně kvůli rychlé dohledatelnosti příslušných pokynů. Když vypukne požár, starosta jako každý jiný občan je ve stresu a pokud bude s příručkou již dopředu seznámen, nalistuje pouze tabulku s barvou příslušnou k jeho pozici. Barevné rozlišení neplní tak pouze funkci estetickou, ale především má usnadnit orientaci v textu a zefektivnit hledání příslušných informací. Zdrojem pokynů v příručce jsou převážně dva zákony. Prvotní pokyny v „Období předkrizového stavu“ jsou podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Tento zákon upravuje mimo jiné působnost a pravomoc orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizového stavu. Druhotné pokyny v „Období

krizového stavu“ jsou řazeny podle zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), který stanoví mimo jiné působnost a pravomoc orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace a při jejich řešení.

Jde o univerzální návrh příručky. Je navržena tak, aby si do ní starosta mohl zapsat splněné, popř. nesplněné úkoly nebo zapisovat poznámky. Protože každé katastrální území obce je jiné, má jinou polohu a rozlohu, jiné půdní složení, přístupnost terénu je různá a možnosti dodávky vody mívají své limity, je počítáno s tím, že možnosti dodávky vody jsou mnohdy složitou otázkou. Proto je počítáno s tím, že každý starosta by si poté příručku doplnil podle svých požadavků a požadavků katastrálního území.

Do třetího oddílu jsou zahrnuty přílohy. Konkrétně vzory žádostí, které by mohly v případě mimořádné události nebo při vyhlášení krizového stavu starostovi napomoc. První přílohou je Úvodní hlášení. Zde by měl starosta vyplnit prvotní informace, které získá. Co se stalo, v kolik hodin apod. Dále jsou zde zařazeny rozšířené informace týkající se požáru. V poslední tabulce nalezne starosta doplňující informace, v případě úniku nebezpečné látky. Druhou přílohou je vzor žádosti o vyhlášení krizového stavu, který mi ochotně poskytl Městský úřad v Soběslavi. Třetí v pořadí je vzor žádosti o poskytnutí pomoci. Myslí se pomoc hlavně v oblasti přepravy evakuovaných obyvatel nebo nouzového přežití. Poslední přílohou je seznam kontaktů. Ten je navržený tak, aby si starosta obce o obdržení návrhu příručky mohl vepsat důležité kontakty, které by mohly být v případě vypuknutí lesního požáru nepostradatelné.

Analýzou nasbíraných dat bylo zjištěno, že je potřeba zkvalitnit připravenost orgánu samosprávy při řešení rozsáhlého lesního požáru. K tomu by mohla napomoc výše navrhovaná řešení. Na školení a simulované cvičení by sice muselo být vynaloženo dostatečné množství finančních prostředky, přesto se domnívám, že tato řešení by přispěla k připravenosti. Posledním řešením a výstupem práce je již zmíněný návrh metodického postupu, jež by měl být vodítkem a pomůckou k zahájení rychlého postupu.

6. ZÁVĚR

Lesní požáry jsou velmi aktuálním tématem, které se týká celé společnosti. Jejich působení má vliv na lidské zdraví a životy, ničí ráz krajiny, majetek a mnohdy ohrožuje i cenné kulturní památky. Teoretická a praktická připravenost na hašení rozsáhlých lesních požárů je tedy nezbytná. Včasné oznámení situace, brzký zásah a připravenost složek integrovaného záchranného systému a orgánů samosprávy na řešení celé situace, jsou hlavními body vedoucí k minimalizaci následků požáru a k zachování co nejméně zasažené plochy. Nejdůležitější však zůstává rychlost a způsob oznámení události jak složkám integrovaného záchranného systému, tak lesníkům a místním obyvatelům.

Diplomová práce se právě proto zaměřila na činnost orgánů samosprávy při řešení rozsáhlého lesního požáru. Prvním cílem práce bylo tedy zhodnocení jejich činnosti a v souvislosti s tím poukázání na případné nedostatky. Druhým cílem práce bylo zpracování návrhu metodického postupu při řešení rozsáhlého lesního požáru. Na tomto základě byla stanovena hypotéza, která tvrdí, že je potřeba zvýšit kvalitu připravenosti orgánů samosprávy na případný vznik rozsáhlého lesního požáru. Tato hypotéza byla potvrzena.

Z analýzy dat vyplynulo, že připravenost starostů na řešení nebo pomoc při řešení rozsáhlého lesního požáru je spíše teoretická než praktická. Na toto téma bylo zpracováno již několik podkladů ve snaze o zvýšení kvality připravenosti, přesto však mnohdy starostové s jistotou neví, jak by v dané situaci měli přesně postupovat. Ke zvýšení připravenosti by dle mého názoru, ke kterému jsem dospěla během studia podkladů k této práci a v průběhu jejího zpracování, napomohl nejenom návrh metodického postupu, jehož zpracováním byl splněn druhý cíl práce, ale i případný praktický nácvik nebo proškolení starostů. To by mělo být zaměřené konkrétně na rozsáhlé lesní požáry. Seznámit by se přitom měli také s mapovými projekty, které se zaměřují mimo jiné i na mapu lesních oblastí a typologii oblastí.

Práce bude využita jako studijní materiál a metodický návrh bude dále poskytnut starostům obcí, ohrožených lesními požáry.

7. KLÍČOVÁ SLOVA

Krizová situace

Krizové plánování

Legislativa

Lesní požár

Letecká hasičská služba

Rozsáhlý lesní požár

Samospráva

8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY – TAKTICKÉ POSTUPY ZÁSAHU. *Lesní požáry* [online]. MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2001. č. 21, 3 s. [cit. 2011-12-12]. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/hasici/izs/bojrad/ml_p21.pdf>.
2. BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY – TAKTICKÉ POSTUPY ZÁSAHU. *Požární útok* [online]. MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2001. č. 2, 2 s. [cit. 2011-12-12]. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/hasici/izs/bojrad/ml_p2.pdf>.
3. BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY – TAKTICKÉ POSTUPY ZÁSAHU. *Průzkum* [online]. MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2001-2007. č. 6, 3 s. [cit. 2011-12-12]. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/hasici/izs/bojrad/ml_o6.pdf>.
4. BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. 1 vydání. Praha: TRITON, 2008. 450 s. ISBN 978-80-7254-815-6.
5. EHRLICH, V. *Není ohně bez kouře?* 150 Hoří – odborný časopis požární ochrany [online]. Leden 1999, roč. 2, č. 4 [cit. 2011-12-26]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/150hori/1999/0499/kour.htm>>.
6. ERTLOVÁ, F., MUCHA, J. a kol. *Přednemocniční neodkladná péče*. 2. přeprac. vydání. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských, 2004. 368 s. ISBN 80-7013-379-1.

7. FRANC, R., FRANCL, R. *Využití letecké techniky k leteckému hašení lesních a travnatých porostů: Konspekty odborné přípravy jednotek požární ochrany*. 1. vydání. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2004. 52 s. ISBN 80-86640-29-9.
8. FRANCL, R. *Využití letecké techniky k hlídkové činnosti a k hašení lesních požárů*. Časopis 112: Odborný časopis požární ochrany, IZS a ochrany obyvatelstva [online]. Září 2006, roč. 5, č. 9 [cit. 2011-12-22]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/112/2006/zari/francl.html>>.
9. HANUŠKA, Z. *Požární útok, požární obrana: Konspekty odborné přípravy jednotek požární ochrany*. 2. vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. 12 s. ISBN 80-86111-46-6.
10. *Harmonogram přípravy a zpracování krizových plánů (novelizovaný)*, [online]. MV-generální ředitelství HZS ČR, Č.j. PO-2405/PLA-2003, schváleno usnesením BRS č. 79/2003. [cit. 2012-2-22]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/hasici/aktualit/2003/hpzkp.html>>.
11. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Letecká hasičská služba* [online]. 2010 [cit. 2012-1-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/letecka-hasiccka-sluzba.aspx>>.
12. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Vymezení pojmů* [online]. 2010 [cit. 2012-3-27]. Dostupné z WWW: <http://www.hzspraha.cz/soubory/oo_rizeni.html#pojmy>.
13. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Statistická ročenka 2011* [online]. 2012 [cit. 2012-5-6]. Dostupné z WWW: <http://www.hzspraha.cz/soubory/sr_2011.pdf>.

14. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR JIHOMORAVSKÉHO KRAJE. *Dokumenty* [online]. 2012 [cit. 2012-5-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.firebrno.cz/dokumenty-1>>.
15. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE. *Krizové stavy* [online]. 2008 [cit. 2012-3-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzsmsk.cz/index.php?a=cat.94>>.
16. HLAVÁČKOVÁ, D., ŠTOREK, J., FIŠER, V. *Krizová připravenost zdravotnictví*. 1. vydání. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2007. 198 s. ISBN 978-80-7013-452-8.
17. HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R., DANIELOVÁ, L. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Praha: Linde Praha, a. s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2004. 407 s. ISBN 80-7201-471-4.
18. Jan Kouřil. *Ochrana obyvatelstva při mimořádných událostech* [online]. Brno, 2009-5-29 [cit. 2012-2-18]. Dostupné z WWW: <http://www.vutbr.cz/www_base/zav_prace_soubor_verejne.php?file_id=17279>. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně. Ing. Otakar Jiří Mika, CSc.
19. Janovská Zuzana. *Lesní požáry v ČR (1990-2004) - příčiny, dopady a prevence* [online]. Brno, 2006 [cit. 2012-7-7]. Dostupné z WWW: <<http://is.mendelu.cz/lide/clovek.pl?id=9026;zalozka=7>>. Diplomová práce. Mendelova univerzita v Brně. prof. Ing. Emanuel Kula, CSc.
20. KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. 2. vydání. Ostrava: Montanex, 2007. 375 s. ISBN 978-80-7225-244-2.

21. *Klimatické podmínky výrazně ovlivnily počet požárů v letních měsících*. Časopis 112: Odborný časopis požární ochrany, IZS a ochrany obyvatelstva [online]. Zář 2006, roč. 5, č. 9 [cit. 2011-12-26]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/112/2006/zari/klimat.html>>.
22. *Letecká hasičská služba v roce 2011*. Časopis 112: Odborný časopis požární ochrany, IZS a ochrany obyvatelstva. Červenec 2012, roč. 11, č. 7 [cit. 2012-07-20].
23. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu* [online]. 2004 [cit. 2012-3-5]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/hasici/planovani/metodiky/terminslov.pdf>>.
24. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Pojmy* [online]. 2010 [cit. 2012-3-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-kriticka-infrastruktura.aspx>>.
25. NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. *Orgány kraje* [online]. 2008 [2012-3-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.nuov.cz/organy-kraje>>.
26. POKORNÝ, J. et al. *Urgentní medicína*. 1. vydání. Praha: Galén, 2004. 547 s. ISBN 80-7262-259-5.
27. PORKÁT, V. *Letecká záchranná služba*. POŽÁRY.CZ [online]. 2007 [cit. 2012-1-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.pozary.cz/clanek/8884-letecka-hasiccka-sluzba/>>.
28. PORTÁL KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ PRO JMK. *Vyhlašování krizových stavů* [online]. 2011 [cit. 2012-3-20]. Dostupné z WWW: <http://krizport.firebrno.cz/ohrozeni/vyhlasovani-krizovych-stavu>.

29. PŘÍRODNÍ KATASTROFY A ENVIRONMENTÁLNÍ HAZARDY. *Ničivé požáry* [online]. 2011 [cit. 2012-4-5]. Dostupné z WWW: <<http://www.sci.muni.cz/~herber/fire.htm#2>>.
30. PTÁČEK, B. *Parametry požáru: Konspekty odborné přípravy jednotek požární ochrany*. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2004. 9 s.
31. REKTOŘÍK, J. *Krizový management ve veřejné správě*. 1. vydání. Praha: Ekopress, s. r. o., 2004. 249 s. ISBN 80-86119-83-1.
32. SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon o požární ochraně 133/1985* [online]. 1985 [cit. 2012-1-2]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1985/sb34-85.pdf>>.
33. SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon) 289/1995* [online]. 1995 [cit. 2012-1-2]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1995/sb76-95.pdf>>.
34. SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky 110/1998* [online]. 1998 [cit. 2012-3-17]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1998/sb039-98.pdf>>.
35. SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon o obcích (obecní zřízení) 128/2000* [online]. 2000 [cit. 2012-3-2]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb038-00.pdf>>.

36. SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon o krajích (krajské zřízení) 129/2000* [online]. 2000 [cit. 2012-3-11]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb038-00.pdf>>.
37. SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon o integrovaném záchranném systému 239/2000* [online]. 2000 [cit. 2012-2-24]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb073-00.pdf>>.
38. SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) 240/2000* [online]. 2000 [cit. 2012-3-14]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb073-00.pdf>>.
39. SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů 241/2000* [online]. 2000 [cit. 2012-3-22]. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49558&nr=241~2F2000&rpp=15#local-content>>.
40. SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů 430/2010* [online]. 2010 [cit. 2012-3-12]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5857>>.
41. SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Vyhláška o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy 498/2000* [online]. 2000 [cit. 2012-3-12]. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=50033&fulltext=&nr=498~2F2000&part=&name=&rpp=15#local-content>>.

42. *Směrnice o hlídkové činnosti prováděné leteckou technikou a hašení lesních požárů č.j. PO-132/IZS-2001 a č.j. 972/2001-5000, ve znění dodatků č. 1.* [online]. 2005 [cit. 2012-1-2]. Dostupné z WWW: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/hasici/izs/ojpo/let_hs/smernice.pdf.
43. SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ STARÉ HAMRY. *Požár – Jamník* [online]. 2012 [cit. 2012-6-6]. Dostupné z WWW: <http://www.sdhstarehamry.estranky.cz/clanky/aktuality/28.4.2012-pozar---jamnik.html>.
44. ÚSTAV PRO HOSPODÁŘSKOU ÚPRAVU LESŮ. *Mapové projekty* [online]. 2012 [cit. 2012-7-6]. Dostupné z WWW: <http://geoportal2.uhul.cz/index.php>.
45. VILÍMEK, M. *Nežádoucí hoření - požár: Konspekty odborné přípravy jednotek požární ochrany*. 2. vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. 12 s. ISBN 80-86111-46-6.
46. ZEMAN, M., MIKA, O. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vydání. Brno: Vysoké učení technické v Brně, 2007, 51 s. ISBN 978-80- 214- 3448-6.

9. PŘÍLOHY

Příloha číslo 1 - Vymezení území pro kategorie A, B, C

Příloha číslo 2 - Mapa LHS

Příloha číslo 3 - Činnost LHS

Příloha číslo 4 - Vzor žádosti o vyhlášení krizového stavu „nebezpečí“

Příloha číslo 1 - Vymezení území pro kategorie A, B, C

Území kategorie A - vyšší výskyt lesních ekosystémů s vyšším rizikem lesních požárů

Číslo území	Sektor stanice
1	Krušné hory, Český les, část kladensko-rakovnické pánve, mimo Plzeňskou pahorkatinu
2	Šumava, Novohradsko, Písecko
3	severní Čechy, Krkonoše
4	Českomoravská vrchovina
5	Jeseníky, Orlické hory
6	Vsetínsko

Území kategorie B - nižší výskyt lesních ekosystémů s vyšším rizikem lesních požárů

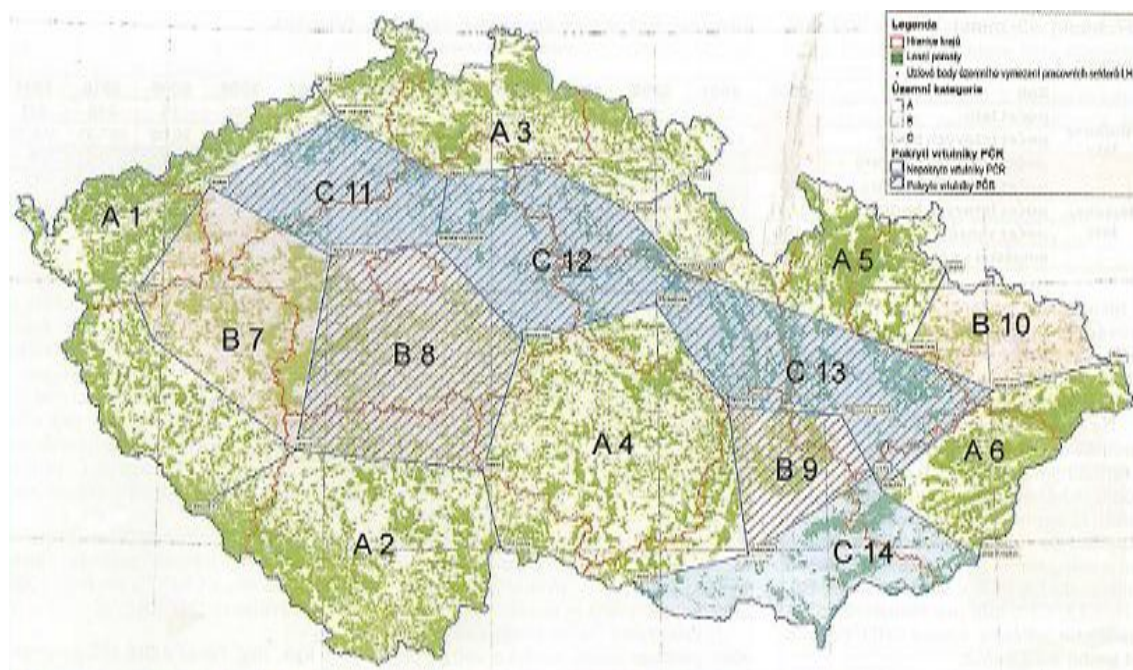
Číslo území	Sektor stanice
7	Plzeňská pahorkatina
8	Benešovsko
9	Blanensko
10	Opavsko

Území kategorie C - výskyt lesních ekosystémů s nižším rizikem lesních požárů

Číslo území	Sektor stanice
11	dolní Polabí
12	střední Polabí, Žďárské vrchy
13	střední Morava, Svitavsko
14	jižní Morava

Zdroj: HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Letecká hasičská služba* [online].

Příloha číslo 2 – Mapa LHS

Zdroj: ČASOPIS 112. *Letecká hasičská služba*, s. 9.

Příloha číslo 3 – Činnost LHS

	Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Hlídkové lety	počet letů	743	287	388	464	221	9
	počet letových hodin	723,64	306,18	415,11	700,61	290,19	14,93
	počet zjištěných požárů	70	4	8	31	21	0
Hasební lety	počet hašených požárů	10	8	3	54	6	0
	počet letových hodin	37,91	19,3	10,92	169,2	21,2	0
	počet shozů	196	78	43	541	18	0
	množství smáčená [litry]	220	71	51	325	10	0

	Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hlídkové lety	počet letů	176	135	242	13	232	211
	počet letových hodin	309,98	228,17	379,5	30,02	357,35	366,75
	počet zjištěných požárů	32	15	15	7	7	9
Hasební lety	počet hašených požárů	13	1	4	13	5	12
	počet letových hodin	26,43	1,42	5,5	24,02	10,9	34,97
	počet shozů	137	3	22	188	50	274
	množství smáčená [litry]	38	3	28	0	10	0

Zdroj: ČASOPIS 112. *Letecká hasičská služba v roce 2011*, s. 10.

Příloha číslo 4 – Vzor žádosti o vyhlášení krizového stavu „nebezpečí“

Předkladatel	
CO se stalo - událost	
Popis události	- <i>OBECNÝ POPIS UDÁLOSTI</i>
KDY k události došlo	
Datum / Čas	
KDE k události došlo	
Popis místa	<i>Město/obec: Katastrální území: Mapa 1:50 000 – souřadnice Jiné vymezení</i>
Ztráty/ ohrožení	
Osoby	PŘESNÝ POČET ZTRÁT / Přibližný odhad OHROŽENÝCH
Zvířata	ANO / NE
Majetek	ANO / NE
Životní prostředí	ANO / NE
Pravděpodobný průběh KRIZOVÉ SITUACE	
Stručný popis	KVALIFIKOVANÝ ODHAD DALŠÍHO PRŮBĚHU
Provedená opatření	
Rozsah provedených opatření	- ČINNOST SLOŽEK IZS - ČINNOST MĚSTA/OBCE - ČINNOST OSTATNÍCH SUBJEKTŮ Dosud provedená DALŠÍ opatření
Krizová opatření	
Navrhovaná krizová opatření	Seznam požadovaných krizových opatření NUTNÝCH K VYŘEŠENÍ KRIZOVÉ SITUACE včetně rozsahu navrhovaných omezení
Doba trvání	Navrhovaná doba trvání krizového stavu
Území	<i>Obec nebo obce, případně konkrétní katastrální území obce, kde je třeba provést nebo uplatňovat dopad krizových opatření</i>

Datum, podpis statutárního zástupce, razítko.

Zdroj: MěU Soběslav.